

UCHWAŁA NR XXX/213/22

RADY GMINY KIWITY

z dnia 20 stycznia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity na lata 2022 - 2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r., poz. 1372) w związku z art. 16b, art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r, poz. 2268) **Rada Gminy Kiwity u c h w a l a**, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity na lata 2022 – 2030 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Rafał Wojczulanio

Załącznik do Uchwały Nr XXX/213/22
Rady Gminy Kiwity z dnia
20 stycznia 2022 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KIWITY NA LATA 2022 - 2030

SPORZĄDZIŁ: AGNIESZKA KAMIŃSKA

Kiwity 2022

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
I. Procedura tworzenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity na lata 2022-2030” – podstawy prawne	3
II. Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi	5
III. Charakterystyka Gminy Kiwity	11
1. Sytuacja demograficzna	12
2. Opieka zdrowotna	14
3. Kultura	16
4. Oświata	17
5. Przemysł i stan bezpieczeństwa	23
IV. Pomoc społeczna	24
1. Klienci pomocy społecznej	26
2. Diagnoza wybranych problemów społecznych	29
V. Analiza S.W.O.T.	45
VI. Adresaci Strategii	47
VII. Misja, cele i kierunki działań	48
1. Misja strategii	48
2. Cel główny strategii	48
3. Struktura obszarów priorytetowych	48
VIII. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	57
IX. Źródła i ramy finansowania działań przewidzianych do realizacji w ramach Strategii	58
X. Monitoring i ewaluacja Strategii	59
XI. Zmiany w Strategii	59
Zakończenie	61
Spis wykresów	
Spis tabel	

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika wprost z art. 16 b ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (Dz.U.2021 poz.2268). Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2030 jest kontynuacją poprzedniej strategii, przedstawia działania podejmowane przez Gminę Kiwity w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, a także minimalizowania bądź niwelowania negatywnych zjawisk społecznych, które w danej społeczności odbierane są jako negatywne, marginalizujące. Strategia służy koordynacji działań, a także rozwijaniu i umacnianiu współpracy różnych podmiotów realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa publicznego, edukacji oraz kultury.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki społeczne. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorców inwestycji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity została opracowana przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach.

Diagnozę problemów społecznych występujących na terenie gminy Kiwity sporządzono w oparciu o dane i opracowania własne, tj. raporty z pracy Ośrodka, sprawozdania, w tym sprawozdania z realizacji zadań Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Kiwity, jak również ocenę zasobów społecznych gminy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2030 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań mających na celu zapewnienie mieszkańcom gminy odpowiedniej jakości życia i zabezpieczenie ich podstawowych potrzeb. Działania te będą kierowane głównie ku środowiskom, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

I. Procedura tworzenia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity na lata 2022-2030” – podstawy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity na lata 2022-2030 wynika z art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, mówiący, iż:

1. Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej.
2. Strategia, o której mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:
 - 1) diagnozę sytuacji społecznej;
 - 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
 - 3) określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ponadto art. 17 ust. 1 pkt 1 powyżej wskazanej ustawy, w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 2021.1372 t. j.),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U.2020.176 t. j.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. 2020.821 t. j.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021.1119 t. j.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020.2050 t. j.),

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021.1249 t. j.),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2020.685 t. j.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2020.1057 t. j.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków w publicznych (Dz. U. 2021.1285 t. j.),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2020.111 t. j.),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U.2021.877 t. j.),
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. 2021.1100 t. j.),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2019.2407 t. j.),
- Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 2021.423 t. j.),
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2021.2021 t. j.),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. 2021.1744 t. j.),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2020.1329 t. j.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. 2021.1082 t. j.).

II. ZGODNOŚĆ STRATEGII Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kiwity na lata 2022 – 2030 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym.

Należą do nich między innymi:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnością 2021 – 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023,
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2030 roku,
- Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lidzbarskiego na lata 2016-2030.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Powyżej wskazany dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej,

zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzyjny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzyjne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności ściśle określa główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat. Celem głównym dokumentu ***Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*** jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na

rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W w/w strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021 – 2030 przewiduje działania, które spowodują wzmocnienie koordynacji polityki państwa w obszarze niepełnosprawności.

Głównym celem Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami bez względu na ich płeć pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub światopogląd, wiek lub orientację seksualną. Ważne jest aby wszystkie osoby z niepełnosprawnościami mogły korzystać z przysługujących im praw człowieka, miały równe szanse i równy dostęp do uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym, były w stanie decydować, gdzie, jak i z kim mieszkają, mogły swobodnie przemieszczać się w UE niezależnie od ich potrzeb w zakresie wsparcia i nie doświadczały już dyskryminacji.

Strategia ta ma być sposobem na rozwiązanie problemów, z którymi borykają się kobiety, dzieci, osoby starsze, uchodźcy z niepełnosprawnościami oraz osoby mające trudności społeczno-ekonomiczne. Promuje ona podejście przekrojowe zgodnie z Agendą ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i celami zrównoważonego rozwoju.

Właśnie dlatego w strategii przedstawiono zestaw działań i inicjatyw przewodnich w różnych dziedzinach i określono priorytety, takie jak:

- niezależne życie i ochrona socjalna,
- dostępność: czyli możliwość swobodnego przemieszczania się i pobytu, ale także uczestniczenia w procesie demokratycznym
- zapewnienie godnej jakości życia a także możliwości prowadzenia niezależnego życia, ponieważ strategia koncentruje się w szczególności na procesie de-instytucjonalizacji, ochronie socjalnej i niedyskryminacji w miejscu pracy

- równe uczestnictwo, ponieważ celem jest skuteczna ochrona osób niepełnosprawnych przed wszelkimi formami dyskryminacji i przemocy, zapewnienie im równych szans i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, edukacji, kultury, sportu i turystyki, a także równego dostępu do wszystkich usług zdrowotnych

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej jest dokumentem służącym realizacji celów dotyczących rozwoju ekonomii społecznej i solidarnej wyznaczonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Ponadto jest on również wyrazem uporządkowania kierunków interwencji publicznej i działań wpływających na możliwości wykorzystania aktywności podmiotów sektora ekonomii społecznej i solidarnej, w tym spółdzielni, jako instrumentu aktywnej polityki społecznej oraz polityki rozwoju społecznego i lokalnego.

Program definiuje ekonomię solidarną, co jest bardzo ważnym elementem, gdyż dotyczy ona kluczowych zagadnień z perspektywy polityki publicznej w obszarze ekonomii społecznej, jakim są reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz tworzenie dla nich miejsc pracy wysokiej jakości w podmiotach ekonomii społecznej. W tej grupie mieszczą się np. długotrwale bezrobotni, osoby z niepełnosprawnościami, seniorzy czy też osoby opuszczające pieczę zastępczą. W programie mocno zaakcentowano wpisanie nowych instrumentów i podmiotów w dotychczasowy system wsparcia osób, które z różnych przyczyn znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Rozwinięto także wątki dotyczące współpracy między podmiotami ekonomii społecznej oraz biznesem i administracją publiczną.

Działania przewidziane w Programu ujęto w czterech obszarach tematycznych, tj.:

Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.

Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki

niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).

Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.

Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2030 roku. Strategia ta została przyjęta przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego Uchwałą Nr XIV/243/20 z dnia 18 lutego 2020 roku.

Celem głównym Strategii Województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, przy czym:

- spójność ekonomiczna oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcie krajowym brutto na poziomie co najmniej 3%;
- spójność przestrzenna to włączenie się województwa (formalne i jakościowe) do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce oraz w transeuropejską sieć korytarzy transportowych;
- spójność społeczna rozumiana jest jako tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości i wzrost przedsiębiorczości (oferta nowych miejsc pracy skierowana zostanie przede wszystkim do ludzi młodych z uwagi na ich naturalną aktywność, mobilność, otwartość na zdobywanie nowych kwalifikacji), a także poprawę warunków życia ludności (w szczególności dostępu do usług publicznych oraz rewitalizację obszarów zdegradowanych) zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030.

Jest to kluczowym dokumentem w zakresie regionalnej polityki społecznej jest. Jego celem głównym stanowi „Wzmocnienie spójności społecznej regionu Warmii i Mazur oraz poprawa warunków życia mieszkańców przy współpracy środowisk lokalnych i partnerów działających w obszarze polityki społecznej”. Będzie on realizowany poprzez cele strategiczne przypisane siedmiu obszarom strategii:

- 1) Rodzina – Wzmocnienie aktywności oraz samodzielności osób i rodzin;
- 2) Seniorzy – Wzrost jakości życia osób starszych;
- 3) Osoby z niepełnosprawnościami – Zwiększenie aktywności osób z niepełnosprawnościami w życiu rodzinnym, społecznym i zawodowym;
- 4) Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie przemocy – Zintegrowanie i wzmacnianie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami oraz zjawiskiem przemocy;
- 5) Wspieranie zatrudnienia – Ograniczenie bezrobocia oraz bierności zawodowej wśród mieszkańców województwa;
- 6) Ekonomia społeczna i solidarna – Zwiększenie udziału ekonomii społecznej i solidarnej w rozwoju społeczności lokalnych;

Kapitał społeczny – Budowanie spójności społecznej poprzez wzmocnienie kapitału społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Lidzbarskiego do 2030 roku

Cel główny strategii nawiązuje do założeń operacyjnych *Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020*, który ukierunkowuje działania władz powiatu przede wszystkim na zapewnienie społeczności szans rozwoju i samorealizacji oraz godziwych warunków życia z poszanowaniem zasad ekorozwoju. Strategia skupia się na zadaniach społecznych, aczkolwiek nie w oderwaniu od potrzeb infrastrukturalnych powiatu, dlatego też jej cel nadrzędny odnosi się do całości kształtu warunków i jakości życia mieszkańców powiatu lidzbarskiego. Jego realizacji służą cele szczegółowe i operacyjne, uporządkowane w formie siedmiu obszarów:

- 1) Rynek pracy i zatrudnienie – cel: Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców
- 2) Wsparcie rodziny – poprawa wypełniania funkcji przez rodziny
- 3) Rozwój dzieci i młodzieży – zwiększenie szans życiowych dzieci i młodzieży

- 4) Integracja osób z niepełnosprawnością – poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością
- 5) Aktywność seniorów – podniesienie standardów życia osób starszych
- 6) Zdrowie społeczeństwa – poprawa zdrowia psychicznego i fizycznego ludności

Bezpieczeństwo publiczne – poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY KIWITY

Gmina Kiwity charakteryzuje się pięknym krajobrazem, czystym powietrzem i wodą, jak również wysoko rozwiniętym rolnictwem oraz świadczeniem usług przez drobne zakłady usługowo – produkcyjne. Położona jest w powiecie lidzbarskim w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego na północnym skraju Pojezierza Olsztyńskiego. Graniczy z gminami: Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Bisztynek, Jeziorany. Powierzchnia gminy wynosi 145,38 km². W skład gminy wchodzi osiemnaście sołectw: Kiwity, Rokitnik, Bartniki, Kobiela, Konity, Kierwiny, Stoczek, Napraty, Krekole, Kiersnowo, Klejdyty, Samolubie, Połapin, Tolniki Wielkie, Maków, Klutajny, Żegoty, Czarny Kierz. Siedzibą władz powiatowych jest Lidzbark Warmiński.

Gmina powiązana jest z Bartoszczycami oraz przejściem granicznym w Bezledach drogą krajową nr 51. Droga krajowa i wojewódzka nr 513 Lidzbark warmiński – Wozławki stanowią układ komunikacyjny nadrzędny wiążący gminę z układem dróg szybkiego ruchu. Pozostałe drogi w gminie to drogi powiatowe i gminne, które wiążą miejscowości z ośrodkami usługowymi rozmieszczonymi na terenie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec roku 2020 w gminie Kiwity na 1000 mieszkańców pracuje 41osób. 64,2% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 35,8% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Kiwity wynosiło w 2020 roku 11,7% (13,4% wśród kobiet i 10,4% wśród mężczyzn).

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Kiwity wynosiło 4 356,34 PLN, co odpowiada 78.90% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kiwity 140 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 20 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -120. 32,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Kiwity pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo),

28,8% w przemyśle i budownictwie, a 12,6% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,4% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Gmina Kiwity jest gminą typowo rolniczą z elementami korzystnych uwarunkowań turystycznych i dlatego jej dalszy rozwój powiązany jest z sektorem rolnym i turystycznym. Rolnictwo powinno bazować na założeniach gospodarki zintegrowanej oraz ekologicznej.

Główne funkcje gospodarcze gminy to:

- rolnictwo, w znacznej części rodzinne, chociaż występują także gospodarstwa wielkoobszarowe, leśnictwo, usługi.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy Kiwity realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach powołany Uchwałą Nr X/49/90 Gminnej Rady Narodowej w Kiwitach z dnia 30 marca 1990 roku w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach. Ośrodek jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej. W wykonywaniu swoich zadań Ośrodek współpracuje z wieloma instytucjami, organizacjami i osobami fizycznymi, najczęściej z kiwickimi szkołami, Sądem Rejonowym w Lidzbarku Warmińskim, Policją w Lidzbarku Warmińskim, Powiatowym Urzędem Pracy w Lidzbarku Warmińskim, Powiatową Poradnią psychologiczno-Pedagogiczną w Lidzbarku Warmińskim, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim i Orniecie, Stowarzyszeniem „Łańcuch wzajemności” w Krekolach, parafiami.

1. Sytuacja demograficzna

Ludność gminy na dzień 30.11.2021 r. wynosi ogółem 3 277 osób (wg danych Ewidencji Ludności). Strukturę wieku przedstawia poniższa tabela:

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2019 -2021

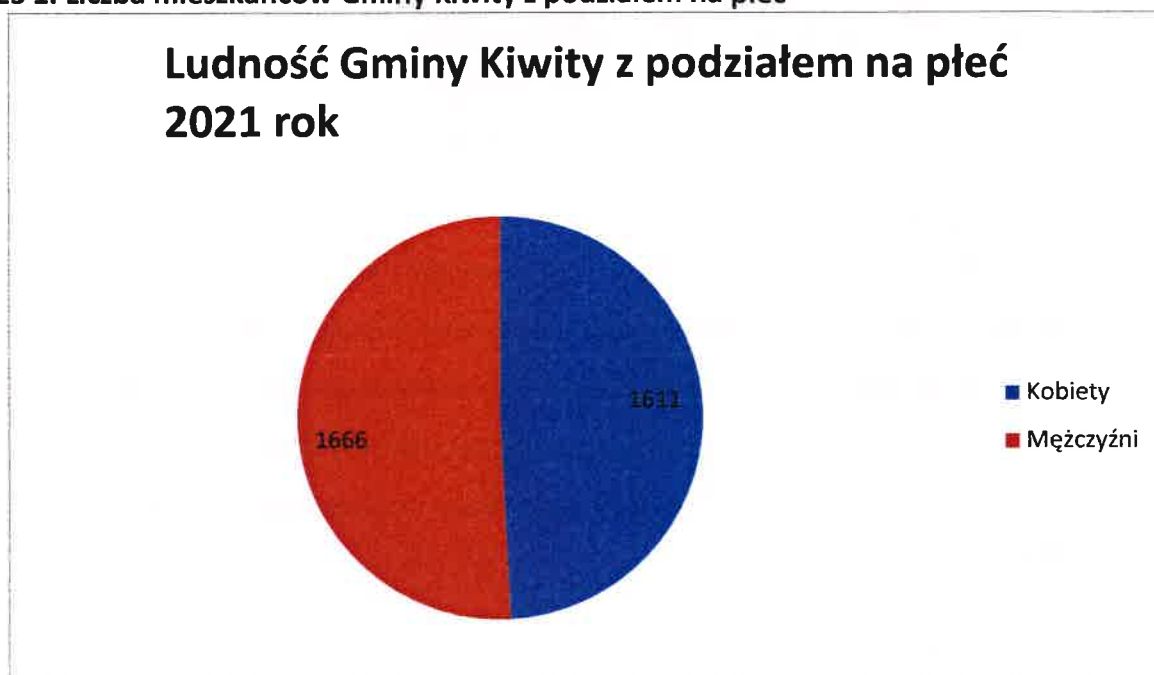
Struktura wieku	2019	2020	2021
Wiek przedprodukcyjny	620	618	623
Wiek produkcyjny/ poprodukcyjny	2691	2673	2654
OGÓŁEM	3311	3284	3277

Źródło: USC Kiwity

Analizując powyższe dane należy zwrócić uwagę na dwie istotne kwestie. Pierwsza z nich dotyczy nieznacznego zwiększenia się liczby dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny). Druga natomiast odnosi się do systematycznego spadku liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Na przestrzeni lat ludność gminy maleje. Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki jak: przyrost naturalny jak również saldo migracji.

Według danych Urzędu Statystycznego Gmina Kiwity ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -13. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -3,95 na 1000 mieszkańców gminy Kiwity.

WYKRES 1. Liczba mieszkańców Gminy Kiwity z podziałem na płeć

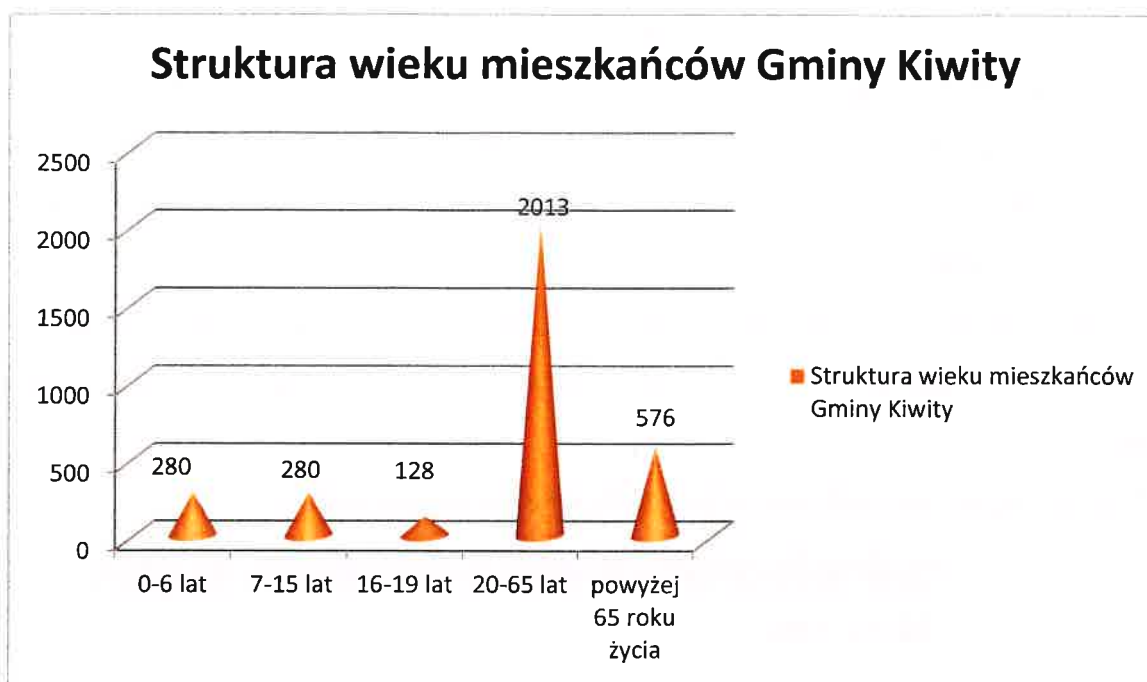

Źródło: USC Kiwity

W 2020 roku urodziło się 33 dzieci, w tym 66,7% dziewczynek i 33,3% chłopców. W 2020 roku zarejestrowano 34 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 45 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Kiwity -11. W tym samym roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 5. 63,2% mieszkańców gminy.

Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,58 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz znacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

WYKRES 2. Struktura wieku mieszkańców Gminy Kiwity (stan na 30.11.2021 rok)

Źródło: USC Kiwity

Struktura wieku mieszkańców Gminy Kiwity wskazuje na największą liczbę osób w wieku produkcyjnym. Niepokojący jest jednak fakt, iż na drugiej pozycji wskazane są osoby w wieku poprodukcyjnym. Starzenie się społeczeństwa jest jednym z większych problemów Gminy, co przekłada się na coraz to większą liczbę osób wymagającą pomocy w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych jak również zapewnienie stałej opieki w domach pomocy społecznej.

2. Opieka zdrowotna

W Gminie Kiwity przez ostatnie kilka lat działalność ośrodka zdrowia była zawieszona z uwagi na brak kadry medycznej. Obecnie trwają prace nad przywróceniem jego działalności.

Na terenie gminy funkcjonuje gabinet stomatologiczny. Mieszkańcy gminy nie posiadają dostępności do specjalistycznych usług medycznych. Przeprowadzane są jednak badania profilaktyczne takie jak mammografia, badanie słuchu bądź wzroku. Badania odbywają się w udostępnionym przez Gminę lokalu.

Mieszkańcy Gminy Kiwity korzystają z usług medycznych w Lidzbarku Warmińskim. Na terenie miasta znajdują się cztery przychodnie:

Samodzielny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "MEDICUS" Tomasz Malich

- Leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej - medycyna rodzinna, pediatria;
- Leczenie w domu pacjenta - medycyna rodzinna i pediatria;
- Zdrowie matki i dziecka - medycyna rodzinna;
- Opieka nad zdrowym dzieckiem – pediatria;
- Zapobieganie chorobom zakaźnym - medycyna rodzinna i pediatria;
- Zapobieganie chorobom niezakaźnym - medycyna rodzinna;
- Oświata i promocja zdrowia - Medycyna rodzinna.

***„Twój Partner „ Centrum Zdrowia Lidzbark Warmiński - Niepubliczny Zakład Opieki
Zdrowotnej - Podstawowa i Specjalistyczna Opieka Lekarska***

- Gabinet fizjoterapii;
- Poradnia otolaryngologiczna;
- Poradnia ortopedyczna;
- Poradnia leczenia wad postawy;
- Poradnia preluksacyjna;
- Poradnia rehabilitacyjna;
- Poradnia ginekologiczna;
- Poradnia chirurgiczna.

Lidzbarskie Centrum Medyczne „ESCOLAP”

- Ginekologia i położnictwo - profilaktyka i diagnostyka ginekologiczna, leczenie schorzeń ginekologicznych oraz prowadzenie ciąży;
- Diabetologia - diagnostyka, profilaktyka i leczenie każdego typu cukrzycy, a także powikłań cukrzycowych;
- Podstawowa opieka zdrowotna – pełen zakres usług podstawowej opieki zdrowotnej;
- Urologia – leczenie schorzeń układu moczowo-płciowego, pomoc specjalisty z zakresu urologii, członek European Board of Urology.

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ZDROWIE” Maria Rusiłowicz

- Podstawowa opieka zdrowotna – pełen zakres usług podstawowej opieki zdrowotnej;
- Poradnia Zdrowia psychicznego.

3. Kultura

Kultura towarzyszy każdemu człowiekowi w życiu codziennym. Uczymy się jej i przyswajamy wraz z wiekiem. Edukacją kulturalną oraz upowszechnianiem kultury wśród mieszkańców Gminy Kiwity zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna z punktem bibliotecznym w Żegotach. Głównym celem Gminnej Biblioteki Publicznej jest prowadzenie merytorycznej ukierunkowanej na upowszechnianie kultury, jej promocję oraz zachęcanie społeczeństwa do czynnego udziału w przedsięwzięciach kulturalnych. Mocno promowane jest czytelnictwo i spotkania autorskie. Dzięki w/w działaniom kulturalnym uczestnicy mogą stać się nie tylko obserwatorami, ale i współtwórcami życia artystycznego i kulturalnego. W doborze form i treści zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych Gminna Biblioteka Publiczna w Kiwitach stara się zaspokoić potrzebę twórczej aktywności poprzez rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań np. śpiewem, muzyką, plastyką. Uczestnictwo w zajęciach przyczynia się do zdobywania nowych doświadczeń i umiejętności. Na przełomie lat 2020/2021 Gminna Biblioteka Publiczna wykonała szereg działań kulturalnych dla mieszkańców Gminy t.j:

- Przedstawienie dla dzieci „Król zwierząt”,
- Ferie na sportowo: „Taka impreza” – skoki a tubach animacyjnych, zabawa w kamizelkach kredowych, wyścigi na matach do ciągnięcia, wyścigi w workach do skakania, przeciąganie liny, zabawa ruchowa z wykorzystaniem chusty animacyjnej, dmuchane kule Bumner Ball, zestawy SpeedBall,
- Dzień bez komputera - zabawy z dziećmi: wykonanie kartek z okazji Dnia Babci i Dziadka, gry planszowe, piłkarzyki, kalambury, X-box, chusta animacyjna,
- Zasady udzielania pierwszej pomocy,
- Światowy dzień kota: opowiadanie o kotku, krzyżówki, rysunki kotków, wykonanie kotów z masy porcelanowej,
- Spotkanie autorskie z dziennikarką Panią Dorotą Warakomską,
- Spotkanie tematyczne „Nasz piękny kraj Polska” – podczas spotkania dzieci wysłuchały legendy o trzech braciach Lechu, Czechu i Rusie, którzy postanowili założyć państwo, zajęcia plastyczne, gry i zabawy,
- Zajęcia online: samodzielne wykonanie masy porcelanowej,
- Noc bibliotek: spotkanie autorskie z Magdą Omilianowicz: dyskusyjny klub książki,

- Wystawa [rac rękodzielniczych,
- Teatr „Maska”: spektakl pod tytułem „W smerfowej wiosce”,
- Narodowe czytanie,
- Wystawa fotograficzna „Bliżej natury” Paweł Ulaniuk,
- Spotkanie autorskie z pisarzem i podróżnikiem Romanem Pankiewiczem – wirtualna wycieczka po Islandii,
- „Terenowa edukacja teatralna” – kulisy powstawania spektakli,
- - Spotkanie autorskie z Panią Wiolettą Sawicką autorką powieści obyczajowych i romansów,
- Spotkanie z Panem Jackiem Łapińskim,
- Teatr przy stoliku: sztuka „Banalna historia – Michele Rimi”,
- Wystawa pracy: III Ogólnopolski konkurs na rysunek prasowy im. Aleksandra Wołos.

Mieszkańcy Gminy Kiwity bardzo chętnie korzystają z bogatej oferty kulturalnej Biblioteki. W roku 2020 jak i 2021 w spotkaniach wzięło udział ok 100 uczniów i 40 osób dorosłych.

Na terenie Gminy Kiwity działają również stowarzyszenie. Dzięki członkostwu w stowarzyszeniach można udać się na wiele atrakcyjnych wycieczek krajoznawczych niejednokrotnie połączonych ze zwiedzaniem zabytków o charakterze historycznym, kulturalnym, wyjazdy do kina, teatru, zwiedzanie wystaw, muzeów, a także spotkania o charakterze towarzyskim i integracyjnym, takie jak andrzejki, wieczory karnawałowe i okolicznościowe, festyny i zabawy plenerowe.

4. Oświata

Edukacja pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jest to proces trwający od młodości i ma znaczny wpływ na jakość zasobów ludzkich. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem tego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności.

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wspomaganie rozwoju oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez organizowanie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej.

Na terenie Gminy Kiwity działają trzy szkoły.

Szkoła Podstawowa w Kiwitach mieści się w budynku szkolnym oddanym do użytku 16 października 1981 roku. Szkoła wyposaża uczniów w określony zasób wiedzy, dąży do wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia, wyrabia jego zdolności myślenia, analizowania i interpretowania faktów oraz tworzenia zintegrowanego obrazu rzeczywistości, a także do wykorzystania zdobytej wiedzy w życiu codziennym. Szkoła posiada własną pracownię internetową, salę gimnastyczną, bibliotekę, stołówkę. Dzieci w szkole uczą się języka angielskiego jak również mogą skorzystać z wielu perspektyw rozwoju poprzez uczestnictwo z kółkami zainteresowań, tj. koło plastyczne, koło teatralne, koło sportowe, koło przyrodnicze, koło PCK, koło muzyczne. Od listopada 2014 roku w Szkole Podstawowej w Kiwitach funkcjonuje oddział przedszkolny dla dzieci 3-4 letnich.

Na przestrzeni lat 2019-2021 zauważalny jest spadek liczby uczniów uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Kiwitach. Spowodowane to jest niejednokrotnie posyłaniem uczniów do szkół prywatnych.

Tabela 2. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Kiwitach w latach 2019 -2021

	2019	2020	2021
Liczba uczniów	152	150	139

Źródło: Informacje wewnętrzne szkoły

W 2021 roku struktura uczniów Szkoły podstawowej w Kiwitach kształtowała się następująco:

WYKRES 3. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Kiwitach

Źródło: Dane Szkoły Podstawowej w Kiwitach

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Kiwitach oprócz kółek zainteresowań uczestniczą w wielu innych wydarzeniach, m.in.: konkursy plastyczne i fotograficzne, zabawy na świeżym powietrzu, organizowane są bale, rajdy rowerowe, spotkania profilaktyczne promujące życie bez używek. Uczniowie chętnie biorą udział w spotkaniach tematycznych: międzynarodowy dzień pizzy, dzień strażaka, dzień rodziny, dzień kropki, światowy dzień zwierząt. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Kiwitach dzięki wielkiemu zaangażowaniu mogli wziąć udział w wojewódzkim konkursie plastycznym, ogólnopolskim turnieju wiedzy o bezpieczeństwie w sieci, międzynarodowym konkursie matematycznym, w I wojewódzkim turnieju klasyfikacyjnym skrzatów w tenisie stołowym, mistrzostwach województwa młodzików oraz kadetów w tenisie stołowym jak również międzynarodowych mistrzostwach młodzików SUMO w Olsztynie.

Na terenie Gminy Kiwity funkcjonują również placówki, które powstały z inicjatywy osób fizycznych to: Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Krekolach wraz z Punktem Przedszkolnym „Balbina” oraz Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Żegotach działająca od 2020 roku.

Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddziałem Przedszkolnym „Balbina” znajduje się na terenie Gminy Kiwity w miejscowości Krekole. Charakteryzuje się domową atmosferą i indywidualnym podejściem do każdego ucznia, rozwój dziecka wspierany jest na bardzo wielu płaszczyznach, rozwinięta jest współpraca z rodziną ucznia w procesie wychowania, uczenie z pasją, w „murach” szkoły panuje atmosfera przyjaźni oraz wzajemnej akceptacji, kadra pedagogiczna wprowadza uczniów w świat wartości promując: szacunek dla innych, samodzielność, sprawiedliwość i tolerancję, akceptację odmiennych przekonań, wyznań i potrzeb, umiejętność dialogu.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczby uczniów uczęszczających do Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krekolach utrzymuje się na zrównoważonym poziomie:

Tabela 3. Liczba uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krekolach w latach 2019 -2021

	2019	2020	2021
Liczba uczniów	129	125	130

Źródło: Dane Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krekolach

W 2021 roku struktura uczniów Szkoły podstawowej w Kiewicach kształtowała się następująco:

WYKRES 4. Liczba uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krewolach

Źródło: Dane Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krewolach

Na podstawie powyższego wykresu widoczne jest, że większością uczniów są to uczniowie klas 1-8. Dzieci w oddziale przedszkolnym jak i w klasie „0” stanowią mniej tylko 34% uczniów.

Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Żegotach swą działalność na terenie Gminy Kiewity rozpoczęła w dniu 1 września 2018 roku. Dzieci uczą się, wychowują i dorastają w przyjaznej i rodzinnej atmosferze. W wychowywaniu dzieci stosowane są najnowocześniejsze metody nauczania, klasy liczą maksymalnie dwunastu uczniów, aby nauczyciele mogli skupić się na indywidualnych potrzebach każdego dziecka.

Szkoła jest wolna od prac domowych, by czas pozalekcyjny dzieci mogły poświęcać odpoczynkowi i rodzinie.

W 2019 roku w Niepublicznej Szkole Podstawowej w Żegotach funkcjonowały wyłącznie klasy 4-8 o łącznej licznie 25 uczniów. Od 2020 szkoła wprowadziła klasę „0” (6 uczniów) oraz klasy 1-8 (46 uczniów), w 2021 roku do klasy „0” uczęszcza 7 uczniów, natomiast klasy 1-8 liczą 55 dzieci.

WYKRES 5. Liczba uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Żegotach

Źródło: Dane Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Żegotach

Niepubliczne placówki oświatowe poza realizowaniem programu nauczania oferują także możliwość uczestnictwa w różnorodnych działaniach pozalekcyjnych, organizowane są wycieczki, spektakle okolicznościowe, oraz spektakle profilaktyczne.

Gmina Kiwity nie ma żłobków i klubów dziecięcych. Nie prowadzi także szkół średnich. Po ukończeniu szkoły podstawowej uczniowie kontynuują naukę w pobliskich miejscowościach poza terenem Gminy, tj. Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Olsztyn.

W zakresie systemu opieki nad dziećmi potrzebującymi wsparcia organizują je instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe, z którymi gmina prowadzi systematyczną współpracę. Należą do nich:

- powiatowa poradnia psychologiczno-pedagogiczna,
- specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze,
- rodziny zastępcze,
- domy dziecka i rodzinne domy dziecka,
- domy pomocy społecznej.

Pomoc uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia prowadzi Urząd Gminy w Kiwitach. Zgodnie z zapisami art. 90 i art. 90 c. ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U.2021.1915 t. j.) uczniowie Gminy Kiwity otrzymują stypendia.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego przysługuje:

- uczniom szkół publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych oraz słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych – do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 24. roku życia,
- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki,
- uczniom szkół niepublicznych nieposiadających uprawnień szkół publicznych dla młodzieży i dla dorosłych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki.

Stypendium szkolne może być przydzielane w formie:

1. Całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą m.in. takich jak:

- zajęcia z języka obcego,
- zajęcia plastyczne, muzyczne,
- zajęcia sportowe,
- inne zajęcia edukacyjne realizowane poza szkołą.

2. Częściowego lub całkowitego pokrycia kosztów udziału w zorganizowanych przez szkołę lub kolegium wycieczkach szkolnych lub innych wyjazdach związanych z procesem edukacyjnym.

3. Całkowitej lub częściowej refundacji kosztów związanych z pobieraniem nauki, a mianowicie na: zakup podręczników, pomoce i przybory, opłata za Internet, zakup stroju sportowego.

4. Całkowitej lub częściowej refundacji kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania (dla uczniów szkół ponadpodstawowych i słuchaczy kolegiów), tj. na:

dojazd do i ze szkoły poza miejscem zamieszkania środkami komunikacji zbiorowej, zakwaterowanie w internacie, bursie lub stacji, wyżywienie.

Warunkiem ubiegania się o przyznanie stypendium szkolnego jest:

1. złożenie wniosku o przyznanie pomocy materialnej,
2. dołączenie do wniosku stosownych zaświadczeń o uzyskanych dochodach przez poszczególnych członków wspólnego gospodarstwa domowego z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku.

Na przestrzeni ostatnich lat W Gminie Kiwity przyznano:

TABELA 4. Liczba uczniów korzystających ze wsparcia formie stypendium socjalnego w latach 2019 - 2021

	2019	2020	2021
Liczba uczniów	67	62	51

Źródło: Opracowanie własne

Na przestrzeni lat liczba uczniów korzystających ze wsparcia w formie stypendium socjalnego maleje, może to być spowodowane poprawą sytuacji materialnej rodzin.

5. Przestępczość i stan bezpieczeństwa

Przestępstwo – jest to zbiór czynów zabronionych ustawowo pod groźbą kary, a popełnionych na obszarze danej jednostki terytorialnej,. Przestępczość jest zjawiskiem społecznym. Charakteryzuje się następującymi cechami:

- stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego,
- wyraża się we wzroście liczby osób, które popełniły przestępstwa w stosunku do ogółu ludności.

Wyróżnić można kilka czynników wpływających na zjawisko przestępczości. Zalicza się do nich gęstość zaludnienia, udział kobiet i nieletnich w ogólnej liczbie ludności, a także poziom urbanizacji, bezrobocie, ubóstwo, poziom zamożności oraz warunki życia ludności.

Wykroczenie jest społecznie szkodliwym, zabronionym przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą aresztu, ograniczenia wolności, grzywny lub nagany.

Nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu.

Poziom przestępczości (Źródło: GUS, 31.XII.2020) W 2020 roku w gminie Kiwity stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 50 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 15,30 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Kiwity wynosi 77,50% i jest porównywalny do wskaźnika wykrywalności dla województwa warmińsko-mazurskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Kiwity najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,87 (wykrywalność 81%) oraz przeciwko mieniu - 5,21 (wykrywalność 50%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 1,71 (98%), o charakterze gospodarczym - 1,93 (34%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,27 (72%).

Na terenie gminy Kiwity za stan bezpieczeństwa publicznego odpowiedzialna jest Powiatowa Komenda Policji w Lidzbarku Warmińskim. Nad porządkiem i bezpieczeństwem w gminie czuwa dwóch dzielnicowych. Bezpieczeństwo publiczne jest ważnym elementem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społeczności, w której ma miejsce. Intensywność oraz częstotliwość, z jaką występują zdarzenia przestępcze, mogą mieć wpływ na formowanie postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność. Dlatego tak istotne jest prowadzenie adekwatnych działań prewencyjnych oraz operacyjnych i porządkowych, zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

IV. POMOC SPOŁECZNA

Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach. Ośrodek jest głównym inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do zadań ośrodka pomocy społecznej należy wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwianie im przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Osoby wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej powinny legitymować się wysokimi kwalifikacjami określonymi w ustawach.

Podstawowe formy pomocy społecznej świadczone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach:

- świadczenia finansowe,
- pomoc rzeczowa,
- interwencja kryzysowa,
- praca socjalna,
- schronienie,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- wsparcie asystenta rodziny.

Pomoc i wsparcie zgodnie z art. 7 ustawy, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

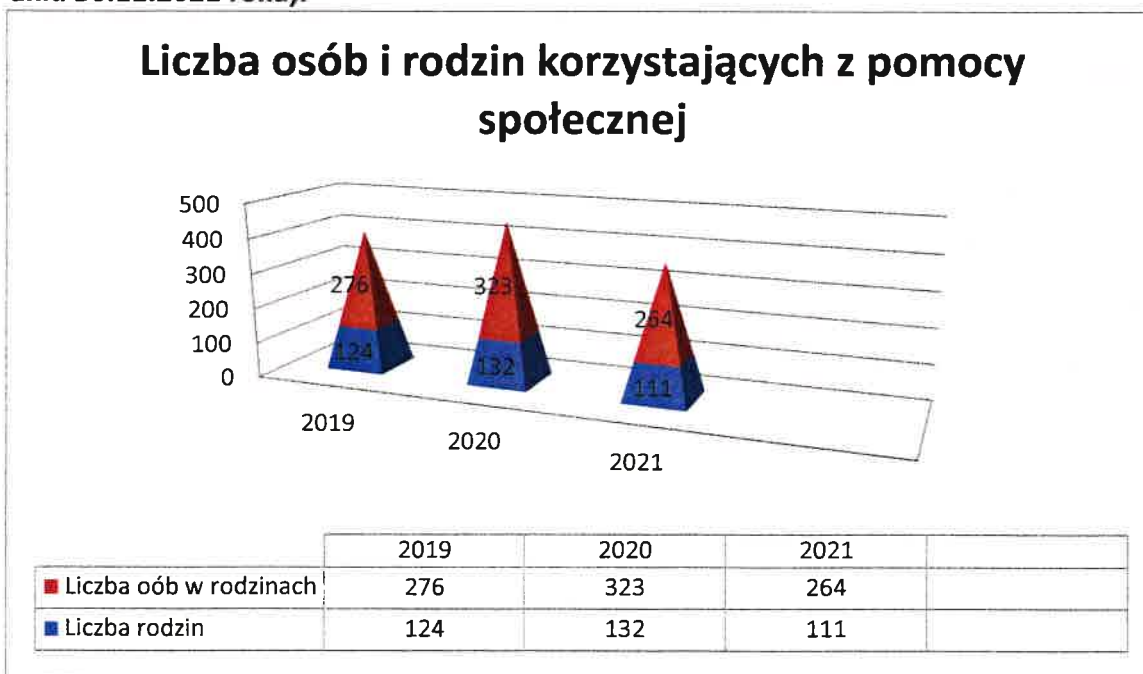
- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 7a) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- 10) (uchylony)
- 11) trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;

- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej

1. Klienci pomocy społecznej

Do korzystania ze świadczeń przyznawanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej są uprawnieni mieszkańcy Gminy Kiwity, w tym: osoby posiadające stałe zameldowanie na terenie gminy, osoby przebywające czasowo na terenie gminy, jak również osoby bez zameldowania przebywające faktycznie na terenie gminy, dla których ostatnim miejscem pobytu była Gmina Kiwity. Z pomocy społecznej mogą również korzystać osoby bezdomne nie związane w żaden sposób z gminą.

WYKRES 6. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021 roku).

Źródło: Opracowanie własne

Dane wskazują, że dominującą grupą rodzin korzystających z pomocy społecznej są gospodarstwa jednoosobowe. Stanowiły one blisko 50% rodzin w danym roku.

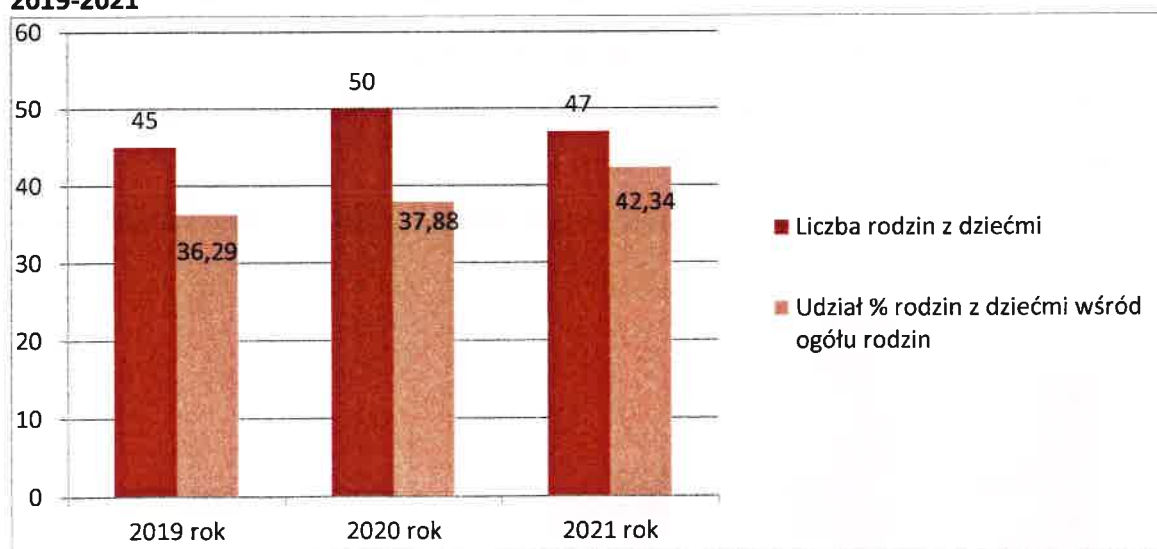
TABELA 5. Udział (%) rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Kiwitach, ze względu na liczbę osób w rodzinie w latach 2019-2021

RODZINY	2019 rok		2020 rok		2021 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 OSOBA W RODZINIE	65	52,42	62	46,97	56	50,45
2 OSOBY W RODZINIE	16	12,90	18	13,64	9	8,11
3 OSOBY W RODZINIE	13	10,48	19	14,39	11	9,9
4 OSOBY W RODZINIE	16	12,90	17	12,88	21	18,92
5 OSÓB W RODZINIE	9	7,26	9	6,82	8	7,21
6 OSÓB W RODZINIE	3	2,42	5	3,78	3	2,70
7 OSÓB W RODZINIE	1	0,81	1	0,76	2	1,81
9 OSÓB W RODZINIE	1	0,81	1	0,76	1	0,90
RAZEM	124	100	132	100	111	100

Źródło: Opracowanie własne

Kolejną istotną kwestią charakteryzującą rodziny korzystające z pomocy społecznej, była liczba rodzin z dziećmi oraz liczba dzieci w tych rodzinach. Dominowały rodziny z 2 dziećmi, a w dalszej kolejności rodziny z 1 dzieckiem. Zaobserwowano, że liczba rodzin z dziećmi, które korzystają z pomocy GOPS utrzymuje się na stałym poziomie.

WYKRES 7. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kiwity w latach 2019-2021

Źródło: Opracowanie własne

Jak wskazuje powyższy wykres, procentowy udział rodzin z dziećmi w stosunku do osób ogólnie korzystających z pomocy Ośrodka posiada tendencję rosnącą.

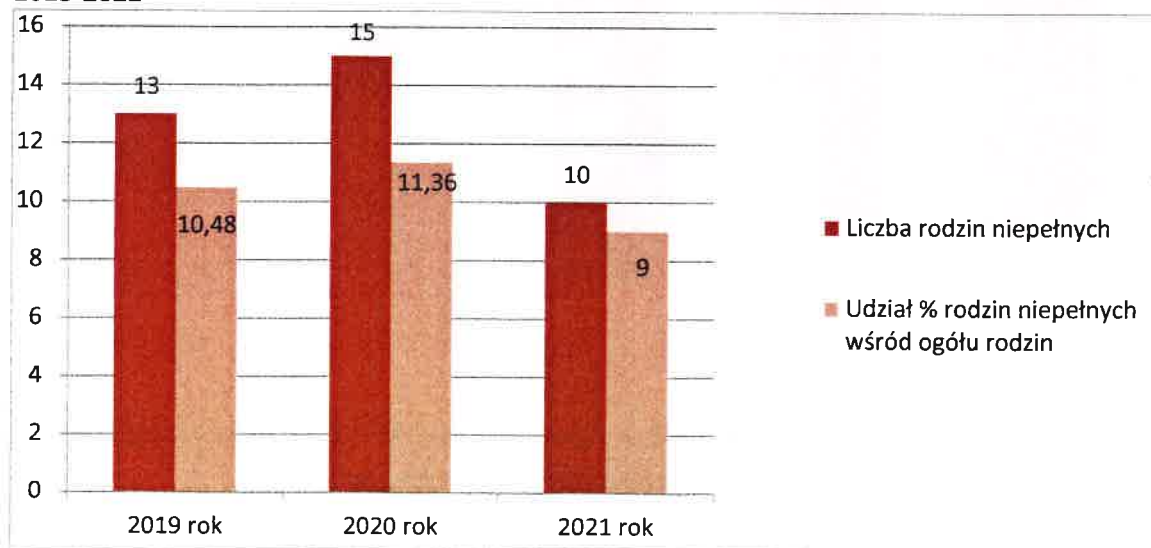
TABELA 6. Liczba oraz udział procentowy rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kiwity w latach 2019-2021

RODZINY	2019 rok		2020 rok		2021 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 DZIECKO	15	33,33	18	36,00	15	31,91
2 DZIECI	17	37,77	19	38,00	19	40,42
3 DZIECI	9	20,00	8	16,00	6	12,76
4 DZIECI	2	4,44	3	6,00	4	8,51
5 DZIECI	1	2,23	1	2,00	2	4,25
7 DZIECI	1	2,23	1	2,00	1	2,15
RAZEM	45	100	50	100	47	100

Źródło: Opracowanie własne

Wsparciem Ośrodka objęte są również rodziny niepełne, czyli takie rodziny, w których dziecko jest wychowywane przez jedną osobę dorosłą, na której spoczywa odpowiedzialność za całe gospodarstwo domowe. Obecnie rezygnuje się z określenia „rodzina niepełna” na rzecz takich sformułowań jak „rodzina monoparentna”, „monorodzicielska”, „minimalna”, „samotni rodzice” lub „samotne rodzicielstwo”. Taki typ rodziny powstaje najczęściej wskutek rozwodu, długotrwałej nieobecności drugiego z rodziców (która może być spowodowana np. wyjazdem, pobytem w szpitalu, więzieniu) lub śmierci jednego z rodziców. W zależności od charakteru nieobecności mówimy wtedy o rodzinie niepełnej czasowo, okresowo lub stale.

WYKRES 8. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kiwity w latach 2019-2021

Źródło: Opracowanie własne

Wsparciem pomocy społecznej na terenie gminy były objęte rodziny niepełne. Odsetek tych rodzin w latach 2019-2021 był niewielki w stosunku do ogółu rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Są to głównie rodziny posiadające 1 dziecko i 2 dzieci.

TABELA 7. Liczba oraz udział procentowy dzieci w rodzinach niepełnych objętych wsparciem GOPS w Kiwitach w latach 2019-2021

LICZBA DZIECI W RODZINACH NIEPENYCH	2019 rok		2020 rok		2021 rok	
	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%	Liczba rodzin	%
1 DZIECKO	3	23,07	6	40,00	4	40,00
2 DZIECI	6	46,15	6	40,00	3	30,00
3 DZIECI	2	15,38	1	6,67	2	20,00
4 DZIECI	1	7,70	1	6,67	1	10,00
5 DZIECI	1	7,70	1	6,67	0	0,00
RAZEM	13	100	15	100	10	100

Źródło: Opracowanie własne

2. Diagnoza wybranych problemów społecznych

Prawo do świadczeń pomocy społecznej przysługuje, jeżeli umowy międzynarodowe, stanowią inaczej, osobom posiadającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz cudzoziemcom, zamieszkującym i przebywającym na tym terytorium, posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy, nadany w Rzeczypospolitej Polskiej oraz obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego, przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którzy uzyskali zezwolenie na pobyt.

Obowiązki osób i rodzin ubiegających się o pomoc społeczną

Osoby lub rodziny, korzystające z pomocy społecznej, zobowiązane są do współpracy z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Nieuzasadniona odmowa podjęcia pracy przez osobę bezrobotną, marnotrawstwo przyznanych świadczeń, ich celowe niszczenie, bądź też marnotrawstwo własnych zasobów materialnych, a także ich nieracjonalne wykorzystywanie mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczeń z pomocy społecznej. Również nie wywiązywanie się

z uzgodnień zawartych w kontrakcie może spowodować ograniczenie lub odmowę przyznania świadczenia.

Osoby i rodziny, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, są zobowiązane poinformować o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczeń. Świadome wprowadzenie w błąd pracownika socjalnego może spowodować zmianę decyzji na niekorzyść strony oraz naliczenie nienależnie pobranych świadczeń. Świadczenia nienależnie pobrane podlegają zwrotowi, niezależnie od dochodu rodziny.

Przyczyny udzielania pomocy społecznej wymienione zostały w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach w latach 2019-2021 udzielił pomocy klientom z uwagi na:

Tabela 8. Skala problemów społecznych

Powód przyznania pomocy	Ogólna liczba rodzin			Liczba osób w rodzinach		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Alkoholizm	4	4	4	5	4	4
Bezdomność	0	2	0	0	2	0
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych - rodzina wielodzietna, rodzina niepełna, i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeba ochrony macierzyństwa	35	36	33	149	152	138
Bezrobocie	55	58	50	141	155	138
Przemoc w rodzinie	3	2	2	3	7	6
Długotrwała lub ciężka choroba i niepełnosprawność	60	56	54	106	94	97
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	4	2	1	4	2
Ubóstwo	88	81	63	182	171	118
Zdarzenie losowe	1	2	4	1	2	4

Źródło: Opracowanie własne

Według wskazanych danych wynika, iż w 2021 roku najczęstszym powodem, jaki był przyczyną ubiegania się o pomoc finansową z Ośrodka jest ubóstwo, następnie długotrwała choroba wraz z niepełnosprawnością, bezrobocie jak również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i ochrona macierzyństwa.

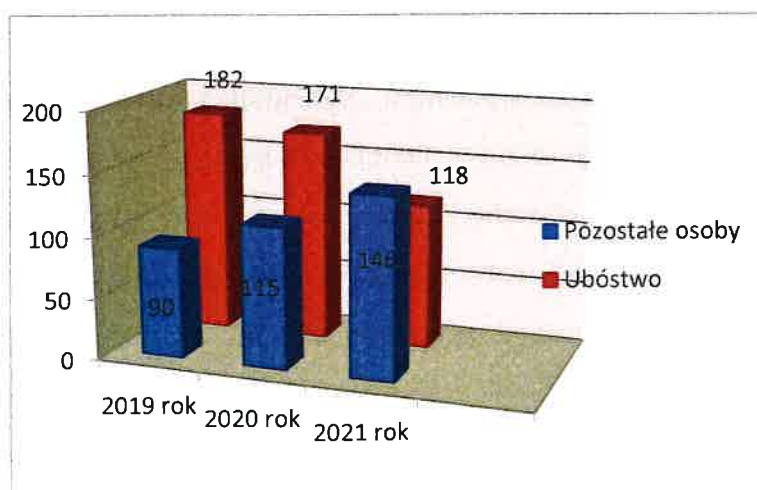
a) Ubóstwo

Ubóstwo określa się zwykle jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Do tych podstawowych potrzeb zaliczamy poza wyżywieniem, które jest pierwszorzędną potrzebą – takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, a ogólnie biorąc możliwość godnego życia.

W efekcie trudno znaleźć jakieś jednoznaczne, podstawowe kryterium kwalifikujące dane osoby czy całe rodziny jako ubogie. Wszelkie określenia ubóstwa oraz jego rozmiarów mają charakter względny i zależą od przyjętej definicji ubóstwa oraz formułowanych na jej podstawie kryteriów.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie ustalonych kryteriów dochodowych. Wobec czego Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kryterium dochodowego wyznaczonego na podstawie minimum socjalnego. Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób, które kwalifikują się do uzyskania pomocy z Ośrodka opiera się na oszacowaniu bieżących dochodów gospodarstwa domowego.

WYKRES 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Źródło: Opracowanie własne

Jak wskazano na powyższym wykresie na przestrzeni lat zauważalny jest znaczny spadek korzystania z pomocy społecznej z uwagi na ubóstwo, może to być spowodowane poprawą standardów życia dzięki wsparciu rodzin w formie programów rządowych.

b) Niepełnosprawność i długotrwała choroba

Niepełnosprawność – oznacza to trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą.

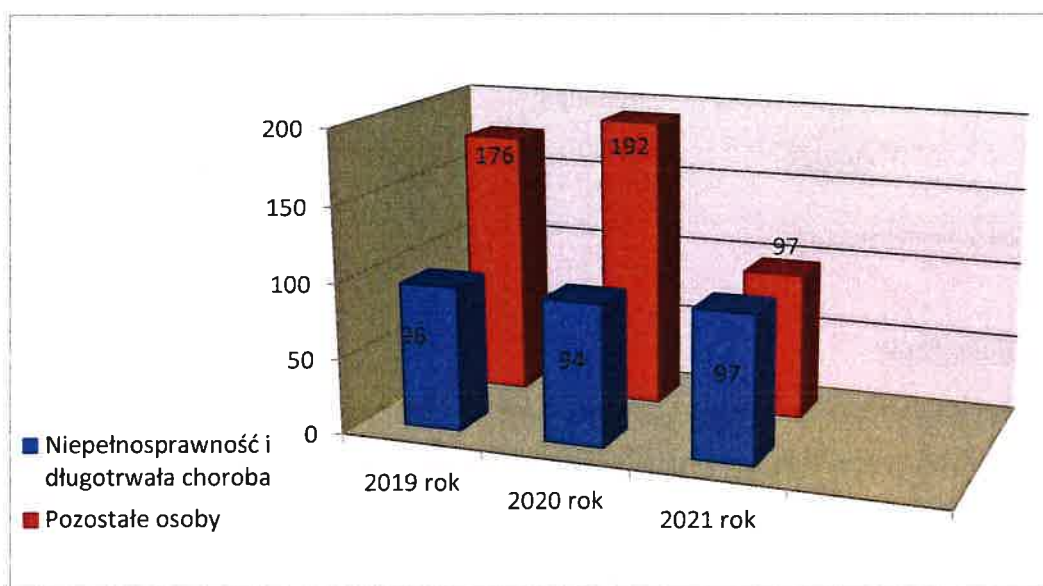
- Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.
- Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.
- Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne. Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Zdiagnozowanie problemu niepełnosprawności na terenie kraju i tym samym gminy Kiwity jest bardzo trudne. Brakuje spójnego systemu teleinformatycznego. Jedynym badaniem, na którym można się oprzeć są zapisy powszechnie.

Zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:
Osoby niepełnosprawne prawnie, tj. takie, które posiadają odpowiednie aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosownie do swojego wieku.

Polityka społeczna powinna promować aktywne działania na wszystkich szczeblach życia społecznego oraz aktywnie wspierać wszystkie działania na rzecz równouprawnienia osób niepełnosprawnych, a także przeciwdziałać ich dyskryminacji i tworzyć mechanizmy wyrównujące szanse życiowe oraz warunki do korzystania z przysługujących im praw.

WYKRES 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Źródło: Opracowanie własne

Niepełnosprawność i długotrwała choroba beneficjentów pomocy społecznej jest drugą w kolei przyczyną ubiegania się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej. Liczba osób niepełnosprawnych lub chorych korzystających ze wsparcia Ośrodka na przestrzeni lat utrzymuje się na stałym poziomie. Osoby starsze, schorowane jak również te posiadające orzeczenia korzystają w głównej mierze z pomocy Ośrodka w formie: zasiłków stałych z tytułu niepełnosprawności jak i nabyciu wieku emerytalnego, świadczeń w formie usług

opiekuńczych, umieszczenia i opłatę za pobyt w domach pomocy społecznej oraz potwierdzenie prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej.

Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej, jak również zasiłek może być przyznany pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Tabela 9. Liczba osób pobierająca zasiłek stały

Liczba osób pobierających zasiłek stały			
Powód udzielenia wsparcia	2019	2020	2021
Zasiłek stały z tytułu niepełnosprawności	27	29	26
Zasiłek stały z tytułu nabycia wieku emerytalnego	6	4	4
RAZEM	33	33	30

Źródło: Opracowanie własne

Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania.

Na terenie Gminy Kiwity usługa świadczona jest przez opiekunki środowiskowe, obecnie zawarte są cztery umowy zlecenia.

Zakres świadczonych usług to: czynności higieniczno-sanitarne, zakupy artykułów żywnościowych i gospodarstwa domowego, utrzymanie czystości i porządku w pomieszczeniach użytkowanych przez podopiecznego, przygotowywanie posiłków, załatwianie spraw urzędowych, pranie i prasowanie odzieży podopiecznego, sygnalizowanie odpowiednim instytucjom potrzeb podopiecznego w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Tabela 10. Liczba osób otrzymująca wsparcie w formie usług opiekuńczych w latach 2019-2021

Liczba osób korzystających ze wsparcia w formie usług opiekuńczych			
	2019	2020	2021
Usługi opiekuńcze ogółem	8	13	6

Źródło: Opracowanie własne

Na terenie Gminy Kiwity usługami opiekuńczymi objęto w 2021 roku 6 osób. W roku 2020 był wzrost liczby osób potrzebujących wsparcia w/w formie., jednakże taka pomoc nie zawsze jest wystarczająca, niejednokrotnie osoby wymagają wsparcia całodobowego co skutkuje umieszczeniem ich w domach pomocy społecznej.

Domy pomocy społecznej

Dom pomocy społecznej (skr. *DPS*) lub Dom Opieki – placówka świadcząca usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności.

Domy, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na domy dla:

- osób w podeszłym wieku
- osób przewlekle somatycznie chorych
- osób przewlekle psychicznie chorych
- dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie
- osób niepełnosprawnych fizycznie
- osób uzależnionych od alkoholu

lub prowadzone łącznie dla:

- osób w podeszłym wieku i chorych przewlekle somatycznie
- osób chorych przewlekle somatycznie oraz niepełnosprawnych fizycznie
- osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych fizycznie
- osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie

Procedurę kierowania do DPS rozpoczyna się poprzez złożenie wniosku u pracownika socjalnego właściwego ze względu na miejsce pobytu lub zamieszkania osoby zainteresowanej. W tym celu należy skontaktować się z właściwym pracownikiem socjalnym. Pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy z osobą zainteresowaną i kompletuje potrzebną dokumentację. Po przygotowaniu dokumentacji Kierownik Ośrodka wydaje decyzję o skierowaniu do DPS i ustala odpłatność za pobyt w placówce.

Pobyt jest odpłatny do wysokości średniego kosztu utrzymania w danym roku. Mieszkaniec opłaca pobyt w Domu w wysokości nie większej niż 70% swojego dochodu i nie większej niż pełny koszt utrzymania. Dalej, zgodnie z przepisami zobowiązani do wniesienia opłaty są: małżonek, dzieci, wnuki, rodzice, dziadkowie (gdy takowi są) – zgodnie z umową zawartą pomiędzy rodziną a ośrodkiem pomocy społecznej, ale tylko wtedy jeżeli spełniają ustawowe kryteria dochodowe. OPS bada, czy najbliższa rodzina jest w stanie partycypować w kosztach pobytu w placówce. Pozostałą część odpłatności za pobyt wnosi gmina.

Tabela 11. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2019-2021

Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej			
	2019	2020	2021
Osoby ogółem	7	10	12

Źródło: Opracowanie własne

Na przestrzeni lat zauważamy coraz to większe potrzeby dotyczące całodobowej opieki osób, stanowi to dość duże wyzwanie finansowe dla gminy.

Na terenie Gminy Kiwity od 2018 roku działa Rodzinny Dom Opieki Społecznej umiejscowiony w malowniczej wsi Kobiela. Dom prowadzony jest w ramach działalności gospodarczej, właścicielka osobiście sprawuje opiekę nad mieszkańcami domu, zapewnia całodobowe usługi bytowe i opiekuńcze przy pomocy członków rodziny. Dom przeznaczony dla 8 osób, kobiet i mężczyzn. Aktualnie jest pełne obłożenie. Osoby przebywają na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez OPS.

Wszystkie osoby przebywające w placówce mają swobodny dostęp do budynku i jego otoczenia (ogród). Budynek oraz otoczenie pozbawione jest barier architektonicznych oraz posiadają udogodnienia dla osób niepełnosprawnych. Pokoje mieszkalne usytuowane są na parterze, stan pokoi odpowiada wymogom rozporządzenia.

W chwili pandemii regularnie przeprowadzana jest dezynfekcja klamek, wózków, kul itp. Dom zapewnia pomoc w czynnościach życia codziennego, w miarę potrzeby pomoc w ubieraniu, jedzeniu, myciu, kąpieli, pielęgnacji w chorobie. Dom umożliwia i organizuje pomoc w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących mieszkańcom na podstawie odrębnych przepisów, m.in. poprzez uzgadnianie terminów wizyt lekarza, wizyty pielęgniarki środowiskowej, dowożenie do placówek POZ. Mieszkańcy mają zabezpieczone, zgodnie z potrzebami, zaopatrzenie w produkty lecznicze, wyroby medyczne i środki pomocnicze. Dom zapewnia mieszkańcom zaopatrzenie w leki realizując recepty przekazywane przez mieszkańców. Przez okres pandemii nie wystąpiły w placówce zakażenia.

Czas wolny mieszkańcy organizują sobie we własnym zakresie uwzględniając własne predyspozycje oraz możliwości. Większość dnia mieszkańcy spędzają w pokojach – mają w pokojach TV, dostęp do literatury i gazet. Dom otoczony jest terenem umożliwiającym mieszkańcom spędzanie czasu wolnego na świeżym powietrzu. Organizacja czasu wolnego przez opiekunów polega na organizowaniu spotkań okolicznościowych, wspólnym oglądaniu ciekawych programów w TV, rozmowach, przeglądaniu czasopism. Niektórzy mieszkańcy Domu zajmują się rękodzielnictwem.

Obecnie w Rodzinnym Domu Pomocy Społecznej w Kobieli przebywa trzech mężczyzn z terenu Gminy Kiwity, pozostałe osoby zostały umieszczone zgodnie z zawartymi porozumieniami z gminami ościennymi.

c) Bezrobocie

Drugim z powodów udzielania rodzinom pomocy i wsparcia jest bezrobocie. Bezrobocie wywołuje negatywne skutki zarówno w sferze ekonomicznej, jak i psychospołecznej. Przedłużający się brak pracy to podstawowy czynnik rodzenia się nowego ubóstwa rodzin, które do tej pory radziły sobie samodzielnie. Niewątpliwie długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia społeczeństwa, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego. Biorąc pod uwagę fakt, że gmina Kiwity to gmina wiejska, typowo rolnicza z elementami korzystnych uwarunkowań turystycznych mieszkańcy poszukują pracy głównie poza jej granicami.

BEZROBOCIE W POWIECIE LIDZBARSKIM W LATACH 2019-2021 – PROCENTOWO

Stopa bezrobocia w powiecie lidzbarskim kształtowała się następująco:

ROK	STOPA BEZROBOCIA
2019 (stan na 31.12.2019)	12,8 %
2020 (stan na 31.12.2020)	13,1 %
2021 (stan na 30.11.2021)	11,2 %

Źródło: Dane PUP w Lidzbarku Warmińskim

Na przestrzeni lat zauważalny jest spadek stopy bezrobocia w powiecie lidzbarskim.

BEZROBOTNI MIESZKAŃCY GMINY KIWITY ZAREJESTROWANI W POWIATOWYM URZĘDZIE PRACY W LATACH 2019-2021

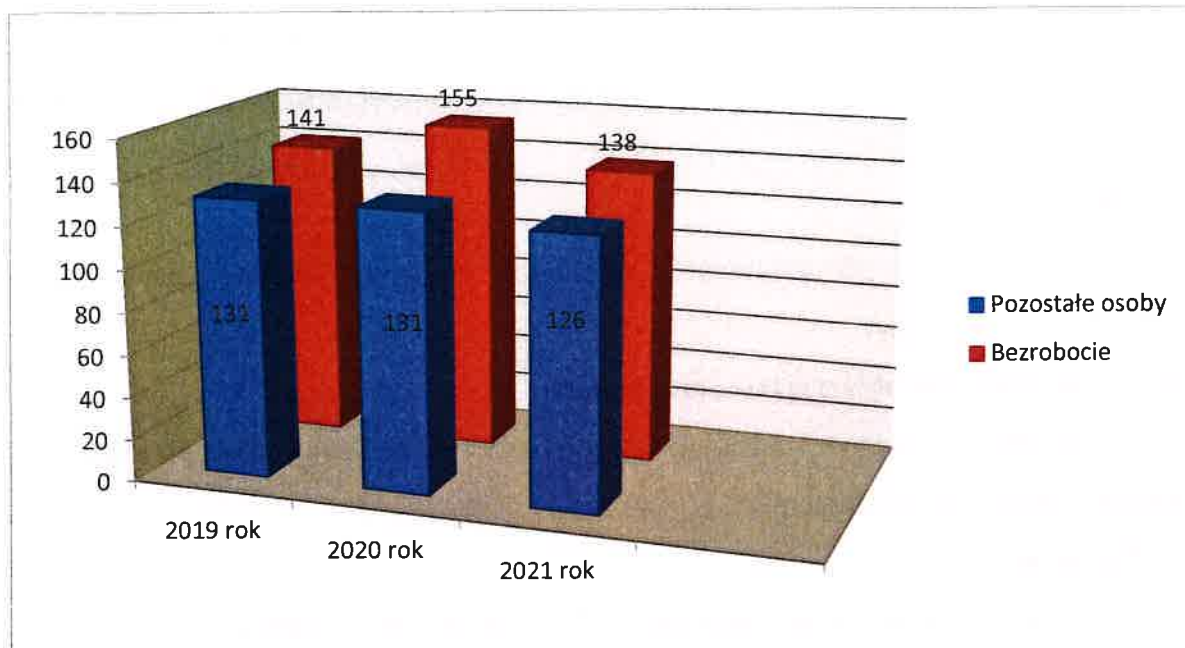
Liczba bezrobotnych mieszkańców gminy Kiwity zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lidzbarku Warmińskim na przestrzeni lat wynosiła:

ROK	Liczba osób bezrobotnych
2019 (stan na 31.12.2019)	121
2020 (stan na 31.12.2020)	128
2021 (stan na 30.11.2021)	94

Źródło: Dane PUP w Lidzbarku Warmińskim

Pomimo tego, iż liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lidzbarku Warmińskim maleje „bezrobocie” jest drugim z kolei powodem udzielania pomocy finansowej Ośrodka i kształtuje się następująco:

WYKRES 11. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Źródło: Opracowanie własne

d) Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych.

Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się taką rodzinę, która wykazuje poważne nieprawidłowości w zaspokajaniu podstawowych potrzeb dziecka. W rodzinie dysfunkcyjnej mogą wykształcić się różne przejawy zachowań świadczących o problemach w domu. Najczęściej obserwowane z nich to utrudnione, osłabione lub całkiem zerwane więzi emocjonalne, napięta atmosfera, konflikty w rodzinie, agresja i przemoc (fizyczna, psychiczna, finansowa, etc.) W przypadku rodzin dysfunkcyjnych atmosfera w domu jest pełna napięcia i nieufności.

Rodziny dysfunkcyjne przejawiają kilka charakterystycznych cech:

Zaprzeczanie problemom

Brak uznania istnienia problemu sprawia, że nie może nastąpić jego rozwiązanie. W takich rodzinach zaprzecza się także tak zwanym pięciu potencjałom człowieka: uczuciom, spostrzeżeniom, myślom, dążeniom i wyobrażeniom.

Wstyd

Rodziny dysfunkcyjne i ich członkowie często mają głębokie zakorzenienie we wstydzie (np. dzieci wstydzą się swojej rodziny i tego, skąd pochodzą)

Zatarte granice pomiędzy członkami rodziny

Pojedynczy członkowie rodziny nie mogą swobodnie zaspokajać swoich indywidualnych potrzeb. Są one odkładane na bok, bo priorytetem jest zaspokojenie potrzeb systemu. Taki stan rzeczy sprawia, że w rodzinie dysfunkcyjnej bardzo często istnieje jakiś poziom frustracji i żalu.

Konflikty

Rzadko dochodzi do szczerego i spokojnego kontaktu. Rozmowy zamieniają się w kłótnie lub okresy ciszy.

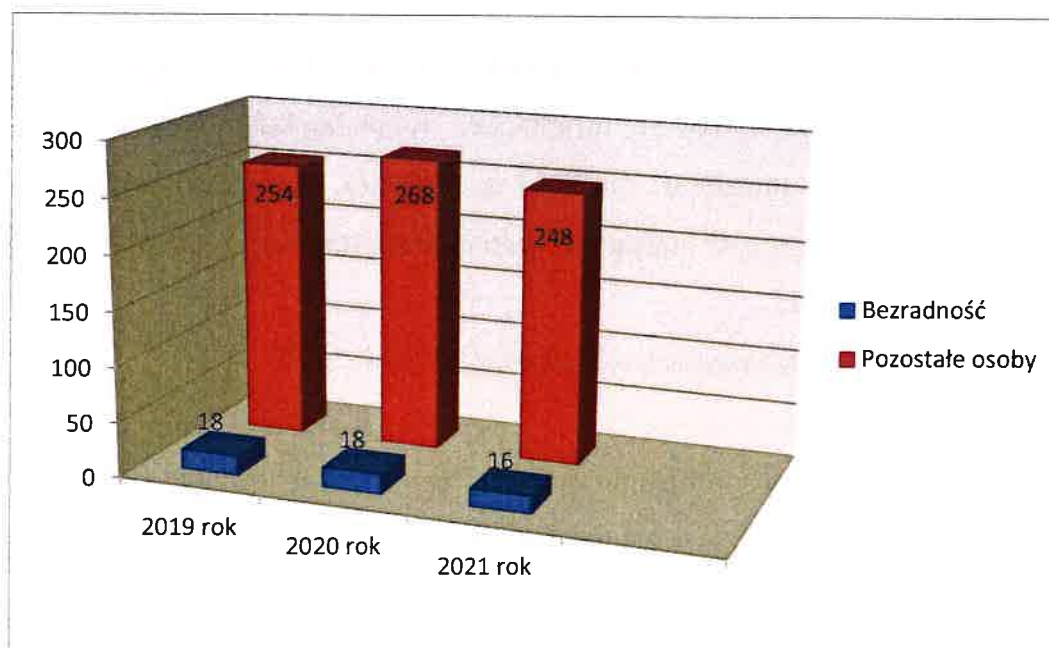
Zatracona indywidualność na rzecz całości rodziny

Jednostka ma wrażenie, że istnieje na potrzeby rodziny. Taką rodzinę bardzo trudno opuścić i zadbać o siebie samego.

Tajemnice

Te wewnętrzne tajemnice zazwyczaj każdy w rodzinie zna i udaje, że o niczym nie wie. Unikanie konfliktów i frustracji oraz zaprzeczanie prawdzie daje złudną iluzję radzenia sobie z problemem.

WYKRES 12. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawione dane wskazują, że wśród rodzin objętych pomocą finansową Ośrodka występuje nieznaczna liczba rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-

wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w wśród nich rodziny niepełne i wielodzietne. Z rodzinami potrzebującymi pomocy pracuje asystent rodziny.

Asystent prowadzi pracę z rodziną poprzez realizację planu pracy we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniem pomocy w poprawie sytuacji życiowej rodziny – zwłaszcza w prowadzeniu gospodarstwa domowego, udzielaniem pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych oraz wspieraniem aktywności społecznej rodziny, udzielaniem pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej, motywowaniu do udziału w zajęciach grupowych mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych, udzielanie wsparcia dzieciom, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach zatrudnia 1 asystenta rodziny – umowa zlecenie.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę rodzin w poszczególnych latach, które były pod opieką asystenta.

WYKRES 13. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Źródło: Opracowanie własne

e) Uzależnienia i przemoc w rodzinie

UZALEŻNIENIE

Termin „uzależnienie” jest stosowany m.in. w odniesieniu do takich zaburzeń psychicznych, jak uzależnienie od narkotyków (narkomanii), leków (lekomanii), alkoholu (alkoholizmu) czy papierosów (nikotynizmu). W szerszym rozumieniu termin „uzależnienie” stosowany także w odniesieniu do wielu innych przymusowych zachowań, m.in. kompulsywnych zakupów, oglądania telewizji, korzystania z gier hazardowych lub komputerowych czy też nadmiarowego korzystania z Internetu. Współczesna psychologia traktuje pojęcie „uzależnienie” szeroko i zakłada, że może ono obejmować także inne czynności, nad wykonywaniem których dana osoba utraciła kontrolę.

Uzależnieniem, które dotyka wielu mieszkańców Gminy Kiwity, jest alkoholizm. Jest on problemem nie tylko naszej gminy, ale i kraju, często ściśle powiązany ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Nadużywanie alkoholu samo w sobie jest formą przemocy społecznej, zarówno psychicznej, jak i fizycznej. Nadmierne spożywanie alkoholu jest przyczyną powstawania wielu problemów, przede wszystkim zdrowotnych, materialnych, wychowawczych. Prowadzi do dezintegracji rodziny. W rodzinach z problemem alkoholowym najbardziej bezbronni, a jednocześnie najbardziej uszkodzone są dzieci.

Gmina Kiwity, zgodnie z zapisami przepisów prawa prowadzi szeroki zakres działań mających na celu profilaktykę, zapobieganie i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym występującym na jej terenie. Prowadzą je placówki oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespół Interdyscyplinarny.

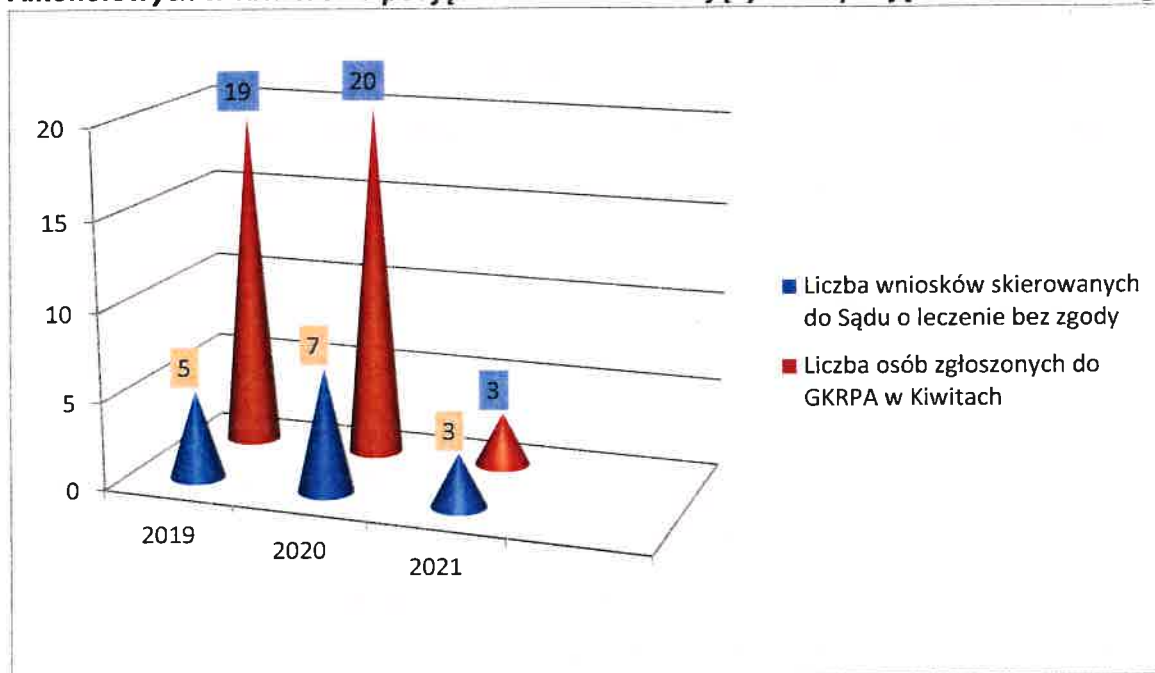
Placówki oświatowe organizują działania profilaktyczne, wychowawcze skierowane do dzieci i młodzieży. Ponadto pedagogzy są pierwszymi, którzy dostrzegają problemy uczniów, udzielają wsparcia, zgłaszają pracownikom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej lub Policji niepokojące symptomy lub nasilone objawy zachowań wskazujących na zaburzenia w rodzinie.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zapewnia mieszkańcom Gminy Kiwity możliwość uzyskania wsparcia oraz profesjonalnej pomocy w rozwiązywaniu problemów wynikających z nadużywania alkoholu oraz realizuje zadania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży. W zakresie profilaktyki komisja organizuje i refunduje

spektakle profilaktyczne przedstawiane w szkołach, dofinansowuje imprezy integracyjne, jak zakupuje i przekazuje szkołom ulotki i plakaty profilaktyczne.

W Gminie Kiwity w latach 2019 - 2021 liczba członków Gminnej Komisji wynosiła 4 osoby. W jej skład wchodzi pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach, kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach, inspektor Urzędu Gminy w Kiwitach, dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim.

WYKRES 14. Liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach o podjęcie działań zmierzających do podjęcia leczenia bez zgody

Źródło: Opracowanie własne

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie możemy zdefiniować jako intencjonalne działanie lub zaniechanie wykorzystujące przewagę sił przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste jednostki, powodujące cierpienie i szkody. Zjawisko przemocy w rodzinie dotyczące społeczności lokalnej jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji m.in. służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 9 ust. 1 stanowi „Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole dyscyplinarnym”.

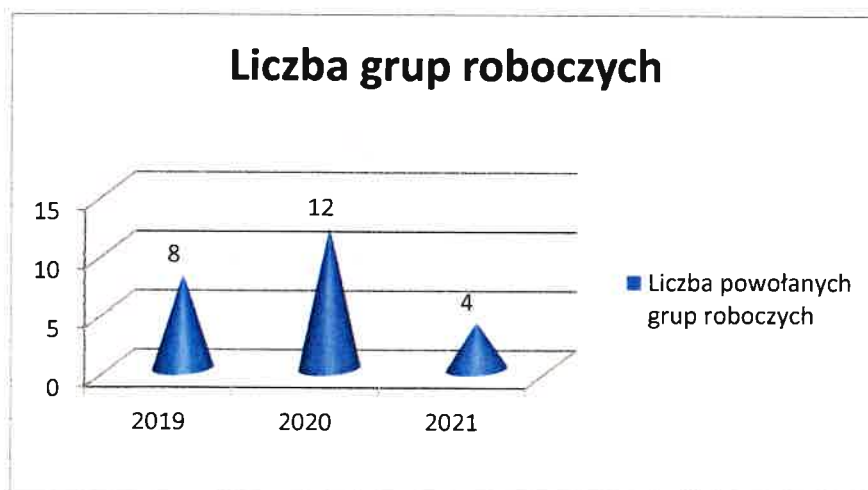
Wójt Gminy Kiwity Zarządzeniem Nr 65/12 z dnia 27 listopada 2012 roku w sprawie powołania zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Kiwity powołał gminny Zespół Interdyscyplinarny w skład, którego wchodzi przedstawiciele:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kiwitach;
- Komendy Powiatowej Policji w Lidzbarku Warmińskim;
- Samodzielnego Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „MEDICUS”;
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Lidzbarku Warmińskim;
- Stowarzyszenia „łańcuch wzajemności”;
- Zespołu Szkół w Kiwitach;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kiwitach.

Celem działania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego jest pomoc osobom dorosłym, dzieciom i rodzinom, grupom problemowym i środowiskom dysfunkcyjnym w przezwyciężeniu ich problemów, efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu, współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, integrowanie i koordynowanie działań jednostek pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorów sądowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach, zostają powoływane grupy robocze.

WYKRES 15. Liczba powołanych grup roboczych w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Źródło: Opracowanie własne

Jak przedstawia powyższy wykres w 2021 roku zostały powołane 4 grupy robocze. W stosunku do wszystkich 4 rodzin procedura „Niebieskiej Karty” w 2021 roku została zakończona. Zakończono również działania grup w stosunku do 7 rodzin, u których procedura „Niebieskiej Karty” została wszczęta 2020 roku.

V. ANALIZA S.W.O.T.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest analiza SWOT (skrót pochodzący z angielskiego Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – czyli Mocne Strony, Słabe Strony, Szanse i Zagrożenia). Analiza SWOT jest powszechnie stosowaną metodą wspierającą opis i analizę pozycji rozwojowej obszarów. Pozwala ona na uporządkowanie wiedzy o charakterystyce danego terytorium, w tym przypadku Gminy Kiwity, w układzie czterech wyżej podanych kategorii.

Podejmując działania na rzecz diagnozy problemów społecznych Gminy Kiwity należy uwzględnić wewnętrzne czynniki ograniczające rozwój polityki społecznej, punkty stanowiące mocne strony, potencjał rozwoju polityki społecznej oraz zidentyfikowane zagrożenia uwzględniające specyfikę społeczności lokalnej Gminy Kiwity.

Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Tabela 12. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • aktywne zainteresowanie problemami rodziny władz samorządowych • zaradność, pracowitość mieszkańców gminy • profesjonalna kadra pomocy społecznej • dobrze wykwalifikowana kadra pedagogiczna • silne poczucie tożsamości regionalnej • dostęp do biblioteki • rodziny wielopokoleniowe (wzorce) • wsparcie rodzin dysfunkcyjnych – oferta asystentury rodziny • wystarczająca ilość imprez- organizowanie pikników rodzinnych • wspieranie przez samorząd organizacji pozarządowych • życzliwość sąsiedzka, pomoc w potrzebie • rodziny wielopokoleniowe (wzorce) • organizowanie imprez integracyjnych • zainteresowanie problemami społecznymi władz samorządowych • dobry dostęp do lekarza pierwszego 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająco rozwinięty system pomocy rodzinom z uwagi na ograniczone środki finansowe • nieadekwatna do potrzeb liczba zatrudnionych pracowników • słabo rozwinięty sektor organizacji pozarządowych • niewłaściwe zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży • niedostateczna ilość lokali socjalnych w stosunku do występujących potrzeb • narastający problem uzależnień wśród młodzieży i dorosłych • niska aktywność społeczna i chęć do działania na rzecz społeczności lokalnej • ubożenie społeczeństwa powodujące nierówne szanse rozwoju • pogłębiający się kryzys rodziny, przejmowanie pewnych funkcji rodziny przez instytucje • dziedziczenie marginalizacji i wykluczenia

<p>kontakty</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobry dostęp dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do edukacji • wzrost świadomości osób niepełnosprawnych i ich rodzin • duża przedsiębiorczość mieszkańców (samodzielnie prowadzone działalności gospodarcze, agroturystyka) • dobre warunki do rozwoju inwestycji szczególnie w obszarze turystyki (rezerwy przyrody) • korzystne położenie geograficzne • istniejące miejsca pracy dla mieszkańców gminy na terenie i w ościennych gminach • realizowanie wspólnie z Powiatowym Urzędem Pracy programów dla osób bezrobotnych • profesjonalna i wykształcona kadra OPS w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • dobrze działający Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • dobra współpraca służb z terenu gminy działających w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom • działający Punkt Konsultacyjny przemocy w rodzinie • działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • sprawnie działająca obrona cywilna oraz Zespół Zarządzania Kryzysowego • profesjonalna i wykształcona kadra OPS 	<p>społecznego</p> <ul style="list-style-type: none"> • duża liczba osób niepełnosprawnych i starszych korzystająca z pomocy społecznej • istniejące bariery architektoniczne • niewystarczający system wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych • słaby system opieki dla osób starszych w miejscu zamieszkania • słaba oferta pozwalająca na zagospodarowanie czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych • niewystarczający poziom finansowania zadań z pomocy społecznej w tym obszarze • pogłębiający się kryzys rodziny, narastający problem braku opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny, która często pracuje w innym kraju • niewystarczająca ilość terenów komunalnych pod inwestycje • niskie kwalifikacje osób bezrobotnych • słabe dostosowanie oferty edukacyjnej do lokalnego rynku pracy • występowanie bezrobocia dziedzicznego • niskie umiejętności w poszukiwaniu pracy • ubogi rynek pracy, mało atrakcyjne warunki do zatrudnienia młodych ludzi • lokalizacja daleko od większych ośrodków miejskich • ukrywanie problemu przemocy w rodzinie • przyzwolenie na sprzedaż papierosów i alkoholu nieletnim, lub kupowanie przez dorosłych alkoholu dla nieletnich • pogłębiający się kryzys rodziny, brak zainteresowania ze strony rodziców czasem wolnym dzieci • ograniczone środki finansowe na działalność w obszarze pomocy społecznej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • budowanie lokalnych partnerstw obejmujących wszystkie sektory z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu • inicjowanie działań mających na celu wzmocnienie rodziny jako podstawowej komórki społecznej • stosowanie aktywizujących metod pracy socjalnej • rosnąca świadomość społeczna • wzrost poziomu wykształcenia wśród mieszkańców • coraz większa aktywność społeczeństwa w podejmowaniu działalności gospodarczej i samozatrudnienia • realizacja programu wspierania rodziny • skierowanie większych środków na realizację 	<ul style="list-style-type: none"> • z uwagi na położenie terytorialne wysoki poziom zagrożenia ubóstwem rodzin • przenoszenie ciężaru finansowania zadań na poziom gminy • niekorzystnie kształtujący się rynek pracy • narastanie zjawiska wyuczzonej bezradności • starzenie się społeczeństwa • euro sieroty (rozbite rodziny, małe zainteresowanie wychowaniem dzieci) wychowywanie w rodzinie niepełnej, gdyż ojciec lub matka pracują w innych krajach • zatracanie rodzinnych wartości • deficyty w obszarze codziennego sposobu komunikowania się w relacjach dzieci- rodzice, oraz rodzice –dzieci

<ul style="list-style-type: none"> • polityki wobec rodziny • pozyskiwanie środków z zewnątrz na programy wspierające rodzinę • akceptacja społeczeństwa dla działań na rzecz przeciwdziałania przemocy- prowadzenie procedury ‘Niebieskiej Karty’ • upowszechnianie informacji dotyczących problemów osób starszych i niepełnosprawnych oraz ich praw • dostęp młodzieży niepełnosprawnej do szkolnictwa • wykorzystanie potencjału ludzi starszych • możliwość rozwoju agroturystyki • spadek bezrobocia • promocja działań w zakresie przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom i przemocy domowej • współpraca z organizacjami pozarządowymi • inicjowanie mody na zdrowy tryb życia, bez używek • realizacja programów : przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, wspierania rodziny • bogata oferta działań profilaktycznych • organizacja szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych, rodziców i uczniów • zewnętrzne źródła finansowania • budowanie świadomości społecznej dot. potencjalnych zagrożeń, ich skutków i sposobów postępowania • zewnętrzne źródła finansowania zadań polityki społecznej • skierowanie większych środków na realizację polityki społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • coraz większy brak opieki zapracowanych rodziców nad swoimi dziećmi, brak zainteresowania tym co dzieci robią, degradacja relacji rodzinnych • rozwój szarej strefy zatrudnienia • Niewystarczająca oferta wspólnych szkoleń dla pracowników pomocy społecznej, kuratorów, oświaty, organizacji pozarządowych • starzenie się społeczeństwa • niskie świadczenia pieniężne osób starszych i niepełnosprawnych • brak ofert pracy dla osób niepełnosprawnych • sezonowość rynku pracy • narastanie zjawiska wyuczzonej bezradności • słabe wykorzystania rolnictwa, zanikomy rynek pracy • społeczna akceptacja alkoholu w życiu mieszkańców • obniżenie wieku inicjacji alkoholowej • młodzież pozostawiona bez opieki rodziców, brak wiedzy rodziców o tym co robią • jazda pod wpływem alkoholu i innych używek • słaba opieka zdrowotna dzieci i młodzieży • negatywny wpływ zachowań z zewnątrz • łatwy dostęp do alkoholu • społeczne przyzwolenie dorosłych na przebywanie dzieci i młodzieży na imprezach dla dorosłych i do późnych godzin nocnych • euro sieroty (wyjazdy rodziców do pracy za granicą, brak więzi rodzinnych) • koncentracja na dobrach materialnych • dalsze ograniczenie środków finansowych na realizację zadań pomocy społecznej • niestabilność prawa, zmiany przepisów • przekazywanie nowych zadań do pomocy społecznej • brak programu motywującego do dalszego rozwoju i kształcenia umiejętności
--	---

Źródło: Opracowanie własne

VI. ADRESACI STRATEGII

Kluczowym zadaniem władz Gminy Kiwity jest zapewnienie wysokiego poziomu życia swoim mieszkańcom, a więc stworzenie możliwości i warunków do rozwoju we wszystkich dziedzinach życia. Na szczególną uwagę zasługują osoby, które z takich czy innych przyczyn samodzielnie nie są w stanie włączyć się w szereg przemian podnoszących warunki życiowe społeczności lokalnej. Specjalistyczne wsparcie tych osób stworzy im szansę rozwoju, a co za tym idzie przełoży się na spadek liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

w Gminie. Zakres zadań związanych ze sferą społeczną oddziałującą na standard życia mieszkańców jest bardzo szeroki. Wizja rozwoju Gminy zostanie zrealizowana poprzez ciągłe zadania z zakresu: pomocy społecznej, edukacji, kultury i opieki zdrowotnej.

Zgodnie z powyższym założeniem adresatami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są mieszkańcy Gminy Kiwity, zarówno osoby samotne jak i rodziny, którzy wymagają pomocy w odzyskaniu sił, wiary w siebie i zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku lokalnym.

VII. MISJA, CELE GŁÓWNE DZIAŁAŃ STRATEGII

1. Misja strategii

TRWAŁY I WSZECHSTRONNY ROZWÓJ GMINY KIWITY SŁUŻĄCY STWORZENIU PRZYJAZNEGO ŚRODOWISKA DLA MIESZKAŃCÓW ORAZ PODNIESIENIE POZIOMU ICH ŻYCIA POPRZEZ UTWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU UMOZLIWIAJĄCEGO ICH AKTYWNOŚĆ ZAWODOWĄ I SPOŁECZNĄ.

2. Cel główny Strategii

ZBUDOWANIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU WSPARCIA SPOŁECZNEGO ZAPOBIEGAJĄCEGO WYKLUCZENIU I MARGINALIZACJI OSÓB ORAZ GRUP SPOŁECZNYCH

3. Struktura obszarów priorytetowych, cel strategiczny i cele operacyjne Strategii

Obszar priorytetowy I *Polityka wobec rodziny*

W Gminie Kiwity obserwuje się systematyczny wzrost liczby rodzin żyjących w ubóstwie. Pogarszająca się jakość życia dotyka szczególnie rodzin, w których występuje bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, rodziny niepełne, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, różnego rodzaju uzależnienia. Niepokojącym zjawiskiem jest kumulacja niekorzystnych zjawisk społecznych, które mogą być przyczyną dezintegracji społecznej i zawodowej całych rodzin.

Rodzina jest podstawową komórką, która powinna zaspokoić potrzeby każdego z jej członków. Jest miejscem, gdzie człowiek wchodzi w podstawowe dla siebie związki z innymi

ludźmi, uczy się bliskości emocjonalnej. Podstawą do życia jest zaspokojenie potrzeb fizjologicznych i biologicznych, powinna je gwarantować właśnie rodzina. Wywiera ona istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji i systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, błędne lub złe wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję a następnie przekazanie złych wzorców, z którymi identyfikują i utożsamiają się dzieci. W rodzinach dotkniętych dysfunkcją często występują u dzieci kłopoty z nauką, problemy wychowawcze, aż do wkraczania na drogę konfliktu z prawem.

Niedostateczny rozwój aktywnych form wsparcia dla osób zagrożonych dezintegracją społeczną i zawodową może prowadzić do ich społecznego wykluczenia. Dużym utrudnieniem w prowadzeniu aktywnej pomocy społecznej jest niewielka ilość organizacji pozarządowych obejmująca swym zasięgiem teren Gminy Kiwity. Aktywizacja społeczności lokalnej dla rozwiązania trudnych problemów stanowi ważne i trudne wyzwanie dla pomocy społecznej.

Polityka wobec rodziny

OBSZAR: POLITYKA WOBEC RODZINY					
CEL STRATEGICZNY: WZMOCNIENIE POZYCJI RODZINY W OBLICZU JEJ KRYZYSU					
CEL OPERACYJNY: STWORZENIE KOMPLEKSOWEGO SYSTEMU POMOCY DZIECKU I RODZINIE					
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI I EWALUACJA	PRZEWIDYWANE EFEKTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
Udzielenie kompleksowego wsparcia rodzinie w jej funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych	Ośrodek Pomocy Społecznej - placówki oświatowe, samorząd gminy, PCPR, kuratorzy,	- ilość rodzin objętych pomocą i wsparciem	- poprawa funkcjonowania osób i rodzin z dziećmi	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny	Dokument źródłowy	- liczba programów	Dokument źródłowy	- dokument źródłowy	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Realizacja rządowych programów osłonowych	Ośrodek Pomocy Społecznej		- poprawa funkcjonowania osób i rodzin z dziećmi	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Realizacja Karty Dużej Rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość rodzin posiadająca kartę dużej rodziny	- korzystanie z ulg i uprawnień	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom	Ośrodek Pomocy Społecznej	- ilość rodzin objętych pomocą materialną i rzeczową	- poprawa warunków życia	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Udzielanie pomocy w formie posiłku lub zasiłku celowego na zakup posiłku	Ośrodek Pomocy Społecznej - placówki oświatowe,			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne, - program rządowy	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Stworzenie możliwości korzystania przez dzieci i rodziców z pomocy psychologicznej	Ośrodek Pomocy Społecznej - placówki oświatowe, - PCPR	- liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia psychologa	- poprawa relacji w rodzinie	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Edukacja rodziców w pełnieniu właściwych ról w rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej - placówki oświatowe,	- liczba spotkań, pogadań		- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	GKRPA - OPS	- liczba programów	- podniesienie świadomości dzieci i młodzieży na temat szkodliwości używek	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Stworzenie systemu stypendialnego dla uczniów osiągających ponad przeciętne wyniki w nauce, sporcie lub uzdolnionym artystycznie	Urząd Gminy Administacja Placówek Oświatowych - samorząd gminy	- liczba uczniów korzystających ze stypendiów	- poprawa sytuacji materialnej	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

CEL OPERACYJNY: ROZWÓJ PARTNERSTWA LOKALNEGO W ZAKRESIE WSPARCIA RODZINY

Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin	Ośrodek Pomocy Społecznej - placówki oświatowe, - samorząd gminy, - Parafie, - stowarzyszenia	- liczba spotkań rodzinnych	- zacieśnienie więzi rodzinnych, - poprawa relacji rodzinnych	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Promowanie i organizowanie różnych form integracji rodzin i realizacji programów wspierających rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Biblioteka Publiczna - samorząd gminy, - Parafie, - stowarzyszenia,	- liczba spotkań integracyjnych, - liczba programów	- zacieśnienie więzi rodzinnych, - poprawa relacji rodzinnych	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Wsparcie asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba rodzin objętych wsparciem	- poprawa relacji w rodzinie, - nabycie umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

CEL OPERACYJNY: WSPARCIE DZIECI I MŁODZIEŻY ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM					
Organizowanie wycieczek dla dzieci i młodzieży	GKRPA - placówki oświatowe, -Parafie,	- liczba dzieci korzystając z wycieczek organizowanego przez Kuratorium Oświaty	- nawiązanie nowych kontaktów w grupie rówieśniczej	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Promowanie wartości i postaw rodzinnych, prowadzących do zachowania ciągłości pokoleń, edukacji na rzecz rodziny i rodzicielstwa (m.in. edukacja młodzieży, zwiększenie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców i opiekunów, także w odniesieniu do trudnych sytuacji rodzinnych, kampanie, wydarzenia np. pikniki rodzinne.)	GKRPA - placówki oświatowe, -Parafie,	- liczba dzieci i rodzin korzystających z możliwości edukacji, - liczba odbytych imprez, pikników	- nabycie nowych umiejętności i kompetencji dzieci i młodzieży	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Włączenie rodziców do współpracy z placówkami oświatowymi i wychowawczymi w procesach edukacyjnych i wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności i jakości poradnictwa rodzinnego i pedagogiczno-psychologicznego	Placówki Oświatowe	- liczba współpracujących rodziców,	- wzmocnienie więzi rodzinnych	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

Źródło: Opracowani własne

Obszar priorytetowy II *Polityka wobec osób starszych i z niepełnosprawnościami*

Starzenie się społeczeństwa staje się problemem powszechnym we współczesnym świecie. Rola i pozycja człowieka starego w nowoczesnym, zmodernizowanym społeczeństwie bardzo się zmieniła. Obecnie nie do końca można sprecyzować pojęcie – człowiek stary. Wiek biologiczny nie zawsze jest tożsamy ze zmianami psychofizycznymi, dlatego przyjmujemy, że tym pojęciem będziemy określać ludzi w wieku poprodukcyjnym, czy emerytalnym. Trzeba pamiętać, że starzenie się jest procesem, dlatego nie powinien to być okres nagłego wycofania się z życia społecznego, kulturalnego i towarzyskiego, ponieważ może to spowodować osamotnienie i izolację. Mając na uwadze strukturę rodzin, które nie są w pełni wydolne w zaspakajaniu potrzeb swoich najstarszych członków, istnieje potrzeba zbudowania sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał najważniejsze potrzeby ludzi starszych.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym, należy jednak uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Stworzenie spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym poprawi sytuację tych osób. Polityka społeczna ma instrumenty do rozwiązywania problemów społecznych, lecz nie wszystkie problemy można rozwiązać. Należy jednak przeciwdziałać pogłębianiu się różnic społeczno – ekonomicznych, izolacji grup społecznych.

Polityka wobec osób starszych i niepełnosprawnych

OBSZAR: POLITYKA WOBEC OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH					
CEL STRATEGICZNY: UŁATWIENIE FUNKCJONOWANIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚRODOWISKU LOKALNYM					
CEL OPERACYJNY: STWORZENIE SPRAWNEGO SYSTEMU WSPARCIA DLA OSÓB STARSZYCH I Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – AKTYWIZACJA SPOŁECZNA					
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI I EWALUACJA	PRZEWIDYWANE EFEKTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
Realizacja i wspieranie rozwoju usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych w miejscu zamieszkania	Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem	- zabezpieczone potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Realizacja poradnictwa psychologicznego	Ośrodek Pomocy Społecznej		- otrzymanie wsparcia specjalisty,	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Udzielanie pomocy finansowej osobom starszym i niepełnosprawnym	Ośrodek Pomocy Społecznej - PCPR		- poprawa sytuacji finansowej,	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
CEL OPERACYJNY: STWORZENIE OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I STARSZYM WARUNKÓW DO AKTYWNEGO UCZESTNICTWA W ŻYCIU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ					
Rozwój różnorodnych form aktywizacji osób starszych	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Biblioteka Publiczna	- liczba przedsięwzięć organizowanych z myślą	- zapobiegnięcie wkluczeniu społecznemu osób starszych	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

	Stowarzyszenia	o aktywnym spędzaniu czasu przez osoby starsze,	i niepełnosprawnych,		
Wykorzystanie doświadczenia osób starszych przy prowadzeniu różnego rodzaju świetlic	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminna Biblioteka Publiczna - Parafie, - stowarzyszenia,	- liczba zrealizowanych programów/projektów kierowanych do seniorów,	- aktywne spędzanie czasu, - poczucie przynależności do grup społecznych,	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rozrywkowej dla osób starszych i niepełnosprawnych	Gminna Biblioteka Publiczna - Parafie - stowarzyszenia			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
CEL OPERACYJNY: PODNOSZENIE ŚWIADOMOŚCI SPOŁECZEŃSTWA O POTRZEBACH LUDZI STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH – AKTYWIZACJA SPOŁECZNA					
Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych	Ośrodek Pomocy Społecznej -PCPR	- liczba projektów, w których zapewniono dostęp osobom ze szczególnym potrzebami np. likwidacja barier architektonicznych,	- zapobiegnięcie wkluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych,	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Podejmowanie działań mających na celu organizowanie jednostek administracji publicznej w sposób przyjazny dla osób niepełnosprawnych	Samorząd gminy		- łatwy dostęp osób niepełnosprawnych do urzędów, restauracji, itp.	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Prowadzenie akcji promujących zdrowy styl życia	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -OPS,	- liczba akcji promujących zdrowy styl życia	- wyższy poziom zdrowia i zdrowego stylu życia osób starszych i niepełnosprawnych	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne, - sponsorzy	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

Źródło: Opracowanie własne

Obszar priorytetowy III

Polityka wobec osób bezrobotnych

W ujęciu społecznym osobą bezrobotną jest osoba pozostająca bez pracy, gotowa do jej podjęcia i aktywnie poszukująca zatrudnienia. Konsekwencjami w funkcjonowaniu osób bezrobotnych i ich rodzin są przede wszystkim obniżenie własnej wartości, poczucie bezsilności i beznadziei oraz niepewności statusu społecznego, pogorszenie standardu życia, ubóstwo, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym, stygmatyzacja, problem z zagospodarowaniem czasu wolnego. Konsekwencją społeczną jest m.in. ponoszenie przez społeczeństwo kosztów świadczeń na rzecz osób bezrobotnych.

W naszej Gminie obserwuje się duży udział osób bezrobotnych korzystających z różnych form pomocy społecznej.

Polityka wobec osób bezrobotnych

OBSZAR: POLITYKA WOBEC OSÓB BEZROBOTNYCH					
CEL STRATEGICZNY: WSPIERANIE AKTYWNOŚCI OSÓB BEZROBOTNYCH NA RYNKU PRACY					
CEL OPERACYJNY: DZIAŁANIA AKTYWIZACYJNE WOBEC OSÓB BEZROBOTNYCH					
DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI I EWALUACJA	PRZEWIDYWANE EFEKTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
Nawiązanie stałej współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Lidzbarku Warmińskim w zakresie monitorowania zjawiska bezrobocia na terenie Gminy Kiwity oraz w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego	Ośrodek Pomocy Społecznej - samorząd gminy, - PUP,	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba osób korzystających form aktywizacji zawodowej oferowanych przez PUP, - liczba zakładów pracy poszukujących pracowników, - liczba osób bezrobotnych korzystająca z ofert szkoleniowych i kursów zawodowych	- podniesienie kwalifikacji osób bezrobotnych, - zmniejszenie zjawiska bezrobocia na terenie gminy Kiwity	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Organizacja prac interwencyjnych i robót publicznych	Samorząd gminy - PUP, - OPS,			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Zbieranie i udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy na terenie powiatu lidzbarskiego	Powiatowy Urząd Pracy			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Współpraca z zakładami pracy w celu pozyskiwania informacji o ofertach pracy	Ośrodek Pomocy Społecznej - PUP, - Zakłady Pracy			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Promocja szkolnictwa wyższego oraz pozostałych form zdobywania i rozszerzania poziomu rozwoju zawodowego	Powiatowy Urząd Pracy - placówki oświatowe, - OPS			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
CEL OPERACYJNY: ZABEZPIECZENIE POMOCY MATERIALNEJ I WSPARCIA SOCJALNEGO OSOBOM I RODZINOM DOTKNIĘTYM DŁUGOTRWAŁYM BEZROBOCIEM,					
Udzielanie osobom i rodzinom dotkniętym bezrobociem wsparcia finansowego i rzeczowego	Ośrodek Pomocy Społecznej - PUP		- podniesienie poziomu życia osób bezrobotnych, - nabycie pewności	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Opracowanie i wdrożenie programu aktywizacji zawodowej, pokonywaniu bezradności społecznej klientów pomocy	Ośrodek Pomocy Społecznej - PUP, - przedsiębiorstwa,			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

społecznej			siebie w poruszaniu się na rynku pracy,		
Przeciwdziałanie uzależnieniu od instytucji pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba osób/rodzin korzystających ze wsparcia	- zmniejszenie zjawiska bezrobocia na terenie gminy Kiwity,	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Praca socjalna prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny	Ośrodek Pomocy Społecznej			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Pomoc psychologiczna dla osób bezrobotnych	Ośrodek Pomocy Społecznej - PUP,			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

Źródło: Opracowanie własne

Obszar priorytetowy IV

Polityka wobec zagrożeń

Najważniejsze zagrożenia występujące na terenie Gminy Kiwity to: uzależnienia, przemoc, bezrobocie, choroby cywilizacyjne, zagrożenia epidemiologiczno – sanitarne, wzrost przestępczości w tym nieletnich, ubożenie społeczeństwa, niewydolna opieka rodziców nad dziećmi.

Polityka wobec zagrożeń

OBSZAR: POLITYKA WOBEC ZAGROŻEŃ

CEL STRATEGICZNY: OGRANICZENIE ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH W SPOŁECZEŃSTWIE

CEL OPERACYJNY: INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH W ZAKRESIE WALKI Z UZALEŻNIENIAMI

DZIAŁANIA	REALIZATORZY I PARTNERZY	WSKAŹNIKI I EWALUACJA	PRZEWIDYWANE EFEKTY	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI
Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii	GKRPA	- liczba programów	- wzrost wiedzy i świadomości społeczności lokalnej na temat szkodliwości używek	Dokument źródłowy	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych	GKRPA - placówki oświatowe, - Policja - OPS			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Opracowywanie i dystrybucja	GKRPA - placówki oświatowe,	- liczba ulotek		- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

ulotek, plakatów promujących zdrowy styl życia	- OPS, - Ośrodki zdrowia,	i plakatów			
Działalność wychowawcza i informacyjna	GKRPA - placówki oświatowe, - Ośrodki zdrowia, - Policja, - OPS	- liczba przeprowadzonych spotkań, pogadanek, spektakli profilaktycznych	- wzrost świadomości społeczności lokalnej na temat szkodliwości używek	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
CEL OPERACYJNY: INTENSYFIKACJA DZIAŁAŃ INTERDYSCYPLINARNYCH W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE					
Udzielanie rodzinom, w których występują uzależnienia pomocy psychologicznej i prawnej	Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba osób korzystających ze wsparcia	- poprawa sytuacji psychofizycznej osób uzależnionych i ich otoczenia	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Współpraca z lokalnymi mediami w zakresie przekazu profesjonalnej wiedzy na temat profilaktyki uzależnień	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- liczba ogłoszeń w gazecie lokalnej	- wzrost wiedzy społeczeństwa na temat profilaktyki uzależnień	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie	Ośrodek Pomocy Społecznej	- liczba programów	Dokument źródłowy	Dokument źródłowy	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Podejmowanie działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie, w szkole i środowisku rówieśniczym	Ośrodek Pomocy Społecznej - placówki oświatowe, - GKRPA, - ośrodki zdrowia, - kuratorzy		- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Organizowanie i dofinansowywanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		- poprawa sytuacji psychofizycznej osób uzależnionych i ich otoczenia	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Wspieranie przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożycia alkoholu	GKRPA - placówki oświatowe, - Parafie, - OPS	- liczba osób objętych wsparciem, rodzaje udzielonego wsparcia,	- zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie profilaktyki uzależnień, a w konsekwencji ograniczenie liczby osób uzależnionych od środków psychoaktywnych,	- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych, Wspieranie programów dla dzieci i młodzieży będących alternatywą wobec używania alkoholu i narkotyków	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
	Gminna Komisja Rozwiązywania			- budżet gminy,	Zadanie ciągłe

Edukacja publiczna i szkolenia przedstawicieli różnych grup społecznych	Problemów Alkoholowych - placówki oświatowe, - policja		- zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa w zakresie profilaktyki uzależnień, a w konsekwencji ograniczenie liczby osób uzależnionych od środków psychoaktywnych,	- źródła zewnętrzne,	2022 - 2030
Współpraca pedagogów szkolnych z policją, kuratorami i pracownikami socjalnymi na rzecz ograniczenia skali przestępczości	Placówki Oświatowe - OPS, - policja			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne,	Zadanie ciągłe 2022 - 2030
Zapobieganie przestępczości i wykroczeniom w szkołach oraz podniesienie w nich poziomu bezpieczeństwa	Placówki Oświatowe - kuratorzy, - policja			- budżet gminy, - źródła zewnętrzne	Zadanie ciągłe 2022 - 2030

Źródło: Opracowanie własne

VIII. PROGNOZA ZMIAN

W oparciu o przeprowadzoną diagnozę i analizę SWOT, zakłada się, że skutki niekorzystnych zjawisk i problemów, zidentyfikowanych na terenie Gminy Kiwity można ograniczyć poprzez wprowadzenie zmian oraz kontynuację programów i projektów polityki społecznej, które przynoszą rezultaty. Możliwa jest również poprawa jakości życia mieszkańców oraz intensyfikacja rozwoju społeczno-gospodarczego, pod warunkiem zabezpieczenia odpowiednich środków finansowych na inwestycje w tym zakresie.

W horyzoncie czasowym 2022-2030 władze krajowe i samorządowe będą podejmować działania zmierzające do ograniczenia skutków pandemii COVID-19. W związku z tym, należy uwzględnić przesunięcie priorytetów w polityce społecznej państwa, a jednocześnie przewidzieć potrzebę wprowadzenia programów z tego zakresu w polityce lokalnej.

Prognozuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów.

Prognozuje się osiągnięcie następujących zmian w obszarze polityki społecznej na terenie Gminy Kiwity do roku 2030:

- poprawa stanu zdrowia i sprawności fizycznej, a także zapewnienie wykwalifikowanej opieki dla osób zależnych, w szczególności starszych i z niepełnosprawnością;
- podejmowane będą liczne działania na rzecz rodzin z dziećmi;

- podejmowane będą działania dla rodzin z problemami bezradności opiekuńczo-wychowawczej – w tym realizacja zadania asystenta rodziny, pomoc dzieciom;
- zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego najuboższym mieszkańcom gminy;
- podejmowane będą działania skierowane dla osób doznających przemocy, w tym szczególnie dla kobiet i dzieci;
- prowadzona będzie w placówkach oświatowych i na terenie gminy profilaktyka antyalkoholowa i antynarkotykowa, podejmowana będzie współpraca instytucjonalna w ramach działań profilaktycznych tj. placówki oświatowe, kulturalne, Urząd Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- podejmowana będzie współpraca pomiędzy samorządami lokalnymi, instytucjami oraz organizacjami pozarządowym.

Prognozowane zmiany powinny prowadzić do włączenia i integracji społecznej oraz zapobiegać wykluczeniu i marginalizacji. Powinny również niwelować dysproporcje socjo-ekonomiczne i dawać mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa.

IX. ŹRÓDŁA I RAMY FINANSOWANIA DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH DO REALIZACJI W RAMACH STRATEGII

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Kiwity” obejmują lata 2022-2030 gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele operacyjne i szczegółowe.

Źródła te można podzielić na cztery grupy:

1. Środki finansowe pochodzące z budżetu gminy w zakresie finansowania zadań własnych gminy;
2. Środki finansowe pochodzące z budżetu państwa na zadania zlecone gminie przez administrację rządową;
3. Środki finansowe pochodzące ze źródeł organizacji pozarządowych;
4. Środki z Europejskiego Funduszu Społecznego

Zadaniami finansowanymi z budżetu gminy jest realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, jak również opracowanie

i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów:

- pomocy społecznej,
- profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- wspieranie rodziny,
- innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zadaniami finansowanymi ze środków budżetu państwa jest finansowe wspieranie programów określonych przez właściwego ministra w obszarze pomocy społecznej, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego lub podmioty uprawnione, oraz opracowanie i finansowanie programów osłonowych.

W procesie powstawania nowoczesnego społeczeństwa opartego na wzajemnych relacjach gospodarki wolnorynkowej, gdzie ludzie wymieniają między sobą towary i usługi, poza przyjętą formą działalności gospodarczej istnieje potrzeba aktywności społecznej, szczególnie w czasach kiedy państwo nie jest w stanie zadbać o potrzeby wszystkich członków swojej wspólnoty. Jest to możliwe w ramach funkcjonowania organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń. Obok instytucji zajmujących się pomocą innym ludziom z ramienia urzędu, organizacje cieszą się dużą skutecznością niesienia pomocy. Niezbędne jest uświadamianie społeczeństwu możliwości, jakie można wykorzystać za pośrednictwem organizacji pozarządowych, jak również środków finansowych z Unii Europejskiej.

X. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitoring jest podstawą sprawozdawczości, zarządzania zmianą oraz ewaluacji Strategii. Dane zebrane w jego trakcie są analizowane, a następnie opracowywane w formie sprawozdań przeznaczonych zarówno na potrzeby wewnętrzne, jak i raportów prezentowanych opinii publicznej. Wypracowane wnioski i rekomendacje wspomagają proces decyzyjny oraz zarządzanie informacjami, ułatwiając znajdowanie rozwiązań w sytuacjach, kiedy zostaną zidentyfikowane odchylenia od pierwotnych założeń. Ponadto monitoring uzupełniony okresową ewaluacją może stać się źródłem cennych wskazówek dla działań korygujących i usprawniających, a także nowelizacji (aktualizacji) przyjętych planów.

Przewiduje się prowadzenie monitoringu Strategii w okresach dwuletnich – za każde dwa zakończone lata kalendarzowe wdrażania Strategii. Raporty z monitoringu Strategii powinny zawierać przynajmniej: opis uwarunkowań i przebieg procesu monitorowania strategii za dany okres; prezentację głównych obszarów i celów Strategii, zrealizowanych wskaźników wdrażania a także opis zrealizowanych działań pod względem jakościowym i ilościowym oraz wnioski i rekomendacje. Przedmiotem monitoringu będą wskaźniki oparte na obiektywnych dowodach obrazujących stan założonych działań oraz osiągniętych rezultatów i celów. Odnoszą się one do kierunków niezbędnych działań, które zostały przyporządkowane poszczególnym obszarom Strategii.

Z uwagi na długi okres obowiązywania Strategii przewiduje się przeprowadzenie jej ewaluacji w połowie tego czasu, tj. w 2026 roku.

XI. ZMIANY W STRATEGII

Strategia jest wieloletnim dokumentem planistycznym, w związku z czym należy wziąć pod uwagę, że w wyniku zmian społeczno-ekonomicznych niektóre jej zapisy mogą stać się nieaktualne jeszcze przed końcem okresu jej obowiązywania. W takiej sytuacji należy podjąć decyzję o jej aktualizacji bądź o opracowaniu nowej Strategii, uwzględniającej nowe uwarunkowania prawne, programowe, społeczne czy ekonomiczne.

Aktualizacja dokumentu, przeprowadzana w trybie, w jakim uchwalona została Strategia, będzie konieczna tylko w przypadku gdy zmianie ulegną obszary priorytetowe i cele strategiczne dokumentu. W pozostałych przypadkach decyzja o aktualizacji zostanie podjęta przez koordynatora wdrażania Strategii. Aktualizacji Strategii nie wymagają natomiast zmiany w katalogu działań służących realizacji celów, ponieważ z założenia jest to katalog otwarty, wykorzystywany w zależności od aktualnych potrzeb oraz umożliwiający realizację innych przedsięwzięć, niż w nim wymienione, o ile wpisują się w cele Strategii. Nie wymagają jej także zmiany i modyfikacje wskaźników, służących monitoringowi działań. Jeżeli w procesie wdrażania Strategii zostanie zidentyfikowana potrzeba rozszerzenia zakresu lub przeformułowania wybranych wskaźników, możliwe jest wprowadzenie zmian bez konieczności aktualizacji dokumentu – o ile zmiany te będą służyły lepszemu rozpoznaniu sytuacji społecznej oraz efektów wdrażania Strategii.

ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań.

Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu.

Projekty powinny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu,
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań, mogą być przyjmowane przez samorząd stosownymi uchwałami, które będą posiadały formę załączników do niniejszej Strategii. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

Strategia ma charakter otwarty, może być ciągle aktualizowana, udoskonalana i mogą być modyfikowane kierunki i sposoby realizacji założonych celów. Powyższe opracowanie posłużyć ma lepszej, bardziej skutecznej, efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Kiwity.

Organizacja systemu pomocy społecznej w Gminie Kiwity jest dostosowana do potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele szczegółowe i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia rozwiązywania problemów społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej.

W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na:

- wzmocnienie postaw aktywności zawodowej,

- wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej,
- partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób/ rodzin z problemami społecznymi.

Zgodnie z celem głównym niniejszej strategii, jej realizacja powinna przyczynić się do poprawy jakości życia wszystkich mieszkańców Gminy Kiwity, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Koordynatorem Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kiwitach.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba mieszkańców Gminy Kiwity z podziałem na płeć

Wykres 2. Struktura wielu mieszkańców Gminy Kiwity

Wykres 3. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Kiwitach

Wykres 4. Liczba uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krekolach

Wykres 5. Liczba uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Żegotach

Wykres 6. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Wykres 7. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy w Gminie Kiwity w latach 2019 – 2021

Wykres 8. Liczba rodzin niepełnych korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kiwity w latach 2019 - 2021

Wykres 9. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Wykres 10. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności i długotrwałej choroby na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Wykres 11. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Wykres 12. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych na tle wszystkich osób korzystających z pomocy w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Wykres 13. Liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

Wykres 14. Liczba osób skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie działań zmierzających do podjęcia leczenia bez zgody

Wykres 15. Liczba powołanych grup roboczych w latach 2019 – 2021 (do dnia 30.11.2021)

SPIS TABEL

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2019-2021

Tabela 2. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Kiwitach 2019-2021

Tabela 3. Liczba uczniów Niepublicznej Szkoły Podstawowej w Krekolach w latach 2019-2021

Tabela 4. Liczba uczniów korzystających ze wsparcia w formie stypendium socjalnego

Tabela 5. Udział procentowy rodzin korzystających ze wsparcia GOPS w Kiwitach ze względu na liczbę osób w rodzinie w latach 2019-2021

Tabela 6. Liczba oraz udział procentowy rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w Gminie Kiwity w latach 2019-2021

Tabela 7. Liczba oraz udział procentowy dzieci w rodzinach niepełnych objętych wsparciem GOPS w Kiwitach w latach 2019-2021

Tabela 8. Skala problemów społecznych

Tabela 9. Liczba osób pobierających zasiłek stały

Tabela 10. Liczba osób otrzymująca wsparcie w formie usług opiekuńczych w latach 2019-2021

Tabela 11. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2019-2021

Tabela 12. Analiza SWOT